

Рôкъ XII. Скрентонъ, Па., Четверъ 27-го Октобра, 1904. Число 43. Vol. XII. Scranton, Pa., Thursday, October 27, 1904. No. 43.

Дуже важне!

Подаемо до вѣдомости всѣмъ Братствамъ и вôддѣламъ Рус. Нар. Союза и всѣмъ поодинокимъ членамъ, що на VIII-ой Головнôй Конвенціи Р. Н. Союза въ Шамокинъ, Па. делеґаты ухвалили, що кождый членъ Р. Н. Союза мае платити разъ въ роцѣ въ мѣсяци Децембру 25 центôвъ на желѣзный фондъ.

Ся ухвала була оголошена въ орґанѣ Союза „Свободѣ" число 26. зъ дня 30. Юнія, 1904.

Длятого поручае ся всѣмъ членамъ Р. Н. Союза выконати сю ухвалу. Хто сего не зробить стратить всѣ права членьскй до орґанізаціи Р. Н. Союзъ.

К. Кирчѣвъ, предс.,
С. Ядловскій. секр,
Ал. Шаршонь, касієръ.

НОВИНКИ.

— ОТСИМЪ повѣдомляемо всѣхъ кому на тôмъ залежить, що адреса просвѣтного выдавництва „Слово" е така:

„Slovo"
Box 353, Scranton, Pa.

„Слово" выходить разъ кождого мѣсяця въ формѣ книжочокъ и коштуе на рôкъ $1.50. Кождый розумный Русинъ повиненъ вôджалувати на рôкъ $1.50 а дôстане одну гарну, поучаючу книжочку кождого мѣсяця.

— НЕЩАСТЄ при салюнѣ лучило ся въ Desloge, Mo. 8. Октобра пôшло пару нашихъ краянôвъ на панчь пива до салюну, а що вже бувъ вечеръ, то собѣ зрибили огонь а оденъ Словакъ именемъ Янъ Костикъ зъ Шарискои столицѣ (мае бôльше якъ 50 лѣтъ) вылѣзъ на дуба, абы наламавъ сухихъ галузей. Але бѣдачиско ставъ на слабу галузку, котра ся пôдъ нимъ зломила, впавъ на землю и такъ ся сильно потовкъ, що буде пару мѣсяцѣвъ въ шпиталю, заки буде способный до роботы, бо собѣ зломавъ ногу. Не належавъ до жаднои орґанізаціи.

— ВЪ Бостонѣ, Мас. запросивъ до себе оденъ купець двохъ жовнярôвъ вôдъ артилеріи на гостину. Пôдчасъ забавы, на котрôй не бракувало нѣ пива нѣ горѣвки, посперечали ся жовняры зъ гостиннымъ господаремъ и вывязалась мѣжь ними бôйка. На другій день найдено купця неживого въ калюжѣ крови. Пôдозрѣне упало на обохъ жовнярôвъ, котрыхъ и потягнено до судовои вôдвѣчальности.

— ВЪ Бруклинѣ, Мас. застрѣливъ робôтникъ Гаррі Бовлесъ свою жѣнку, будучи въ нетверезôмъ станѣ. Вôдтакъ, коли прійшло двохъ полісменôвъ, щобы його заарештувати, Бовлесъ позамикавъ дверѣ и черезъ вôкно застрѣливъ одного полісмена. Доперва по довшôмъ часѣ удало ся поліціи дôстати ся до хаты и приарештувати злочинця.

— ВЪ Сенъ Луі, Мо. невыслѣдженй злочинцѣ вдерли ся до склепу купця Нѣмця Шнайдра и розбивши касу, закрали зъ вôдтамъ $4.500 готôвкою. Велике е пôдозрѣне, що касу розбивъ помôчникъ купця, котрый того самого дня, якъ розбито касу, десь пропавъ. Поліція слѣдить за нимъ.

— ВЪ Ню-Йорку при 8 Евні вломали ся злодѣѣ до почтовои касы, розбили еи и забрали въ вôдтамъ лишь $180, бо бôльше не було. Злочинцѣвъ не зловлено.

— ВЪ Лонґъ Айлендъ въ однôй фабрицѣ, въ котрôй працюе около 400 дѣвчатъ, зчинивъ ся страшный огонь, причôмъ кôлька дѣвчатъ знайшло смерть въ поломѣни, а многй зôстали сильно попаренй.

— ВЪ рѣцѣ Істъ Ріверъ въ Ню-Йорку утопивъ ся молодый хлопець, котрый скочивъ до рѣки, щобы зловити бальонъ, котрый кинули тамъ хлопцѣ черезъ неосторожность пôдчасъ забавы. Молодый хлопець, котрый знайшовъ смерть въ водѣ, умѣвъ дуже добре плавати и передъ мѣсяцемъ выратовавъ зъ воды двое потапаючихъ дѣтей, защо дôставъ навѣть вôдзнаку вôдъ Гуманітарного Товариства. И теперь бувъ бы щасливо зъ бальономъ припливъ до берега, коли несподѣвано надплила барка. Хлопець хотѣвъ выдрапати ся на берѣгъ, але филѣ, якй повстали вôдъ рухôвъ барки, вôдкинули його вôдъ берега, барка приплила близше, хлопець знайшовъ ся въ струѣ мѣжь баркою а берегомъ, и еще разъ намагавъ ся выдрапати на берѣгъ, але въ тôй хвилѣ ударила барка о камѣнный берѣгъ и притиснула хлопця до муру такъ, що той на мѣсци знайшовъ смерть. Тѣла його доси не знайдено.

— ВЪ Ню-Йорку въ китайскôй дѣльницѣ посваривъ ся Италіянець зъ Китайцемъ и середъ суперечки вытягнувъ Италіянець револьверъ и смертельно ранивъ Китайця. Виновника вôддано до суду. Є се міліоновый богачь, котрый хотѣвъ поставити за себе поруку, однакъ судія не принявъ жаднои поруки, позаякъ Китайцеви грозить смерть.

— ВЪ Бруклинѣ, Н. Й. напавъ якійсь невыслѣдженый злочинець на робôтника Патрика Магоней, коли той бувъ вже въ сѣняхъ власнои хаты. Злочинець зъ револьверомъ въ рукахъ зажадавъ грошей. Робôтникъ радъ не радъ, бачучи грозячу смерть вôддавъ напастникови всѣ грошѣ якй мавъ при собѣ въ сумѣ $60. Напастникъ забравши грошѣ, утѣкъ. Пошкодованый робôтникъ давъ сейчасъ знати поліціи, котра вже впала на тропъ злочинця.

— ВЪ ДЖЕРСИ СІТИ Н. Дж. прійшло до бійки на весѣлю, мѣжь молодымъ а якимсь пôдпитымъ незнакомымъ, котрый вдерся до салѣ забавы и тамъ неприлично заховувавъ ся. Молодый побивъ напасника и выкинувъ його за дверѣ. Напасникъ поспѣшивъ на поліцію и давъ знати, що на згаданôмъ весѣлю укравъ ему молодый шпильку, вартости $50. Поліція приарештувала молодого и перервала въ сей спосôбъ весѣльну забаву. За молодымъ пôшла на поліцію его молода жѣнка и тамъ середъ плачу и нарѣканъ пересидѣла цѣлу нôчь, ажь до другого дня. Пôдчасъ розправы выявиласъ невинность молодого и выпущено его на волю, зъ чого найбôльше утѣшилась молода жѣнка.

— ВЪ БЕРЛИНѢ вь Нѣмеччинѣ показалась на улицѣ молода жѣнка зъ сильнымъ заростомъ. Єѣ вуса и борода могли бы бути окрасою неодного мужчины. Зовсѣмъ природно, що така поява на берлинськôй улицѣ выкликала велике зацѣкавлене и товпы народа окружили згадану жѣнку, щобы еѣ приглянутись. Поліція не могла оборонити еѣ вôдъ цѣкавости народа. Бѣднôй жѣнцѣ не лишаесь ничь иньшого робити, хиба сидѣти дома, або перебрати ся по мужески, або — зголити гарнй вуса и бороду.

— ВЪ Манілѣ на Филипинахъ посварило ся двохъ американськихъ офіцирôвъ зô собою и оденъ зъ нихъ въ роздразненю стрѣливъ до противника зъ револьвера и положивъ його трупомъ на мѣсци, вôдтакъ вôдобравъ собѣ жите.

— ВЪ БРУКЛИНѢ Н. Й. арештувавъ полісменъ въ жидôвскôй божницѣ Жида Ґольдмана, въ хвилѣ, коли сей дуже побожно моливъ ся. Арештоване наступило на жадане молодои Жидôвки, вôдъ котрои арештованый Ґольдманъ выдуривъ $100, обѣцюючи, що оженить ся зъ нею. Забравши грошѣ, Ґольдманъ щезъ, доперва по кôлькохъ мѣсяцяхъ покравджена дѣвчина довѣдала ся, що еѣ женихъ е въ божницѣ, завôзвала отже поліцію, щобы его арештовала.

— ВЪ Нютонъ Н. Дж. засудивъ судъ на смерть Джорджа Яґерса, за те що застрѣливъ одну жѣнку, а еѣ мужа покалѣчивъ. Вырокъ судіи зôставъ затверджений и вже катъ мавъ сповнити засудъ смерти, коли одного рана заглядають дозорцѣ до келіи Яґерса и находять його неживого. Лѣкарь ствердивъ смерть черезъ отроене. Передъ кôлькома днями вôдвѣдала самоубійцю его жѣнка, здаеть ся отже, що се она принесла ему отруѣ.

— ВЪ ГОБОКЕНЪ Н. Дж. выкликала велике збѣговище народа бійка двохъ жѣнокъ на улицѣ. Народъ приглядавъ ся, а жѣнки рвали капелюхи а вôдтакъ и волосе на головѣ, драпали и дерли собѣ лице, дерли убране. Доперва зъ великимъ трудомъ роздѣливъ ихъ полісменъ и завѣвъ на поліцію. Причиною тои бійки було се, що въ однôй зъ нихъ любивъ ся чоловѣкъ другои. Судія покривджену выпустивъ на волю а любовницю мужа першои, засудивъ на 6 недѣль вязницѣ.

— ВЪ НЮ-ЙОРКУ приловила поліція 22 лѣтного злодѣя, въ хвилѣ коли той выкрадавъ на улици однôй панѣ мошонку зъ $95. Молодець сей бувъ вже кôлька разôвъ караный за злодѣйство, а теперь выпущено его на волю за зложенемъ $1000 кавціи.

— ВЪ НЮ Йорку на лавцѣ въ однôмъ парку найшовъ вартуючій полісменъ лежачого на лавцѣ молодого чоловѣка безъ памяти. Коло него лежала фляшинка зъ опіюмъ. Завôзваный лѣкарь доперва по довшôмъ часѣ привернувъ незнакомого до житя. Очевидно було тутъ самоубійство и за те мусѣвъ самоубійця вôдповѣдати передъ судомъ. Передъ судіею зôзнавъ вôнъ, що хотѣвъ собѣ вôдобрати жите задля великои нужды, яку терпѣвъ вже вôдъ довшого часу. Передъ пôвъ рокомъ бувъ вôнъ учителемъ въ однôмъ мѣстѣ въ Вирджініи, однакъ мѣсце се втративъ и вôдъ того часу терпить таку нужду, що волѣвъ бы згинути, чимъ таке жите вести. Судія затримавъ його до слѣдуючои розправы, котра мае вôдбути ся за пару днѣвъ.

— ВЪ НЮ-ЙОРКУ при однôй улицѣ вôдобравъ собѣ жите молодый чоловѣкъ, котрый передъ кôлькома мѣсяцями оженивъ ся, застрѣливши перше свою молоду жѣнку. Зразу догадувала ся поліція, що поповнено тутъ мордерство въ цѣли рабунку, але позаякъ помершй терпѣли часомъ навѣть нужду, якъ се зôзнали сусѣды, проте прійшла поліція до переконаня, що правдоподôбно ся бѣда була причиною смерти обоѣхъ молодыхъ. Мужь стрѣливъ насамперецъ до жѣнки, а вôдтакъ два разы до себе.

— ПОВѢДОМЛЯЮ всѣхъ кому на тôмъ залежить, що моя теперѣшна адреса есть:

Rev. Basil Hryvnak,
108 Wilbur Ave.,
Syracuse, N. Y.

О пôдземныхъ скарбахъ.

Розповѣвъ Андрѣй Камѣнсьній.

(Дальше)

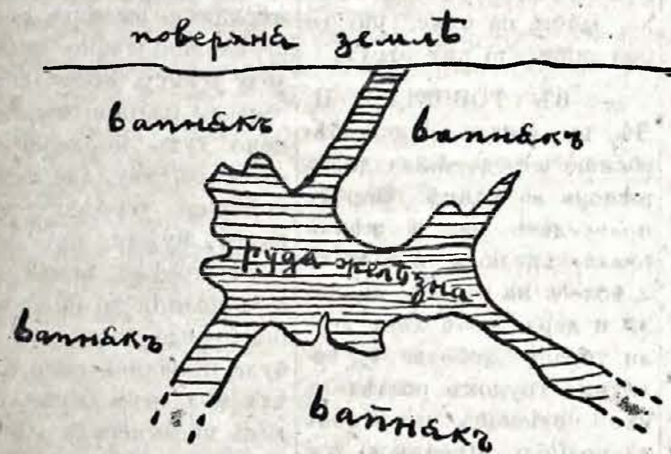
...найшли въ морской водѣ майже усѣ ...золото розпущене и доказали що вода, ...а, усе розпускае.

...сказано зносила розпущеный металь въ якесь мѣсце неразъ на поверхни землѣ, парувала на сонци и осаджувала руду. Въ той способъ знаходимо особливо величезнѝ поклады желѣза яко верствы осадженѝ въ седиментерныхъ покладахъ. Тѝ поклады були колись неразъ на верха. На нихъ могла опôсля вода нанести пѣску и землѣ и вони теперь глубоко пôдъ землею, неразъ пофалдованѝ, такъ якъ и поклады вугля. Однымъ рôжнять ся однакъ поклады желѣза вôдъ покладôвъ угля, а то тымъ, що вони не такъ грубѝ и великѝ, якъ тамтѝ. Тѝ поклады называють ся флєцы, коли бôльшѝ, по анґлійски layer, а коли маленькѝ то зовуть ся нирки або гнѣзда. Желѣзо приходить головно въ такихъ флєцахъ або гнѣздахъ або ниркахъ.

Дальше приходить желѣзо въ вулканичныхъ первѣсныхъ скалахъ. Вулканы що вже не выкидають огню, то є такѝ, що выгасли находять ся усюды, а такихъ що выкидають огонь є також не мало. Такѝ вулканы мѣстять въ собѣ ляву, котра остигла и вона складаесь деколи зъ самого майже желѣза. Таке желѣзо находить ся въ Уралѝ, (пр. въ горѣ Благодать), въ Швеціи, а особливо на Ґренляндіи въ камени базальтовôмъ въ брилахъ, що важать 500 сотнарôвъ. Така гора находить ся и на полудне вôдъ St. Louis и называесь Iron Mountain. Такѝ горы суть страхъ богатѝ въ желѣзо и тамъ воно неразъ дуже чисте.

Загаломъ кождый камѣнь еруптивный мае въ собѣ желѣзо яко руду що зве ся магнетитъ и желѣзо титанове, то є таке, що змѣшане зъ металемъ, званымъ титанъ. Коли така скала еруптивна мае въ собѣ богато желѣза то стае „магнетомъ" то є притягае опилки желѣза. Такою магнетичною горою и є выще наведена гора Благодать въ Уралѝ.

Третымъ способомъ якимъ приходить желѣзо є горы вапняку и доломіту. Вапняковѝ и доломітнѝ горы мають то до себе, що вода въ нихъ выполєкуе дуже легко великѝ ямы и печеры. Въ тѝ ямы и печеры зносить опôсля вода желѣзо, осаджуе его, а сама паруе. Неразъ бувало, що въ горахъ вапняковыхъ выжолоблюе вода въ серединѣ цѣлкомъ неправильнѝ ямы и заглубины и тѝ ямы доходять ажь на верхъ, наче комины. Такѝ ямы можуть також бути выповненѝ рудою желѣзною и вона называе ся „бôбъ" по анґлійскй „bean-ore" и выглядае такъ:

Ще инакше приходить руда. Коли хто видѣвъ рôвъ або каналъ выкопаный на багнистôй земли, то спостерѣгъ що земля тамъ мôцно червона, такъ якъ цегла.

Зводки воно?

Въ кождôй земли є трохи желѣза. Кислоты або квасы, що творять ся зъ гниючихъ рослинъ розпускають тое желѣзо. Пов тають розчины желѣза, котрѝ осѣдають на земли и на корѣню. Опôсля квасы через дѣлане воздуха замѣняють ся въ квасъ угляный и уходять въ воздухъ, а червона земля желѣзна остае.

Въ Швеціи є озеро, Кальмаръ Ланъ. Въ тôмъ озерѣ творить ся верства руды желѣзнои на 75 стôпъ груба. Коли тую руду зôбрати и вытопити зъ неи желѣзо, то за кôлька рокôвъ утворить ся нова верства.

Хтобы вгадавъ, де и якъ може желѣзо ще приходити?

Подумайте, що вода въ высокихъ горахъ, де є богатѝ руды майже чистого желѣза, робить щѣлины, розбивае ихъ, зносить въ долину великѝ и менчѝ вôдломы желѣзнои горы, то таке желѣзо неразъ дуже чисте буде находитись въ долахъ, надъ рѣками. Але таке желѣзо люде здебôльшого выбирали давно и зужили, и тому въ такôмъ станѣ воно нынѣ рѣдко де находить ся и то въ малыхъ скôлькостяхъ.

Де ще находить ся желѣзо?

Коли вы спытаєте лѣкаря, чому наша кровь червона, то вôнъ вамъ вôдкаже, що въ нашôй крови є трошка желѣза и воно дае крови барву червону. Ба, спытайте ученого ботаніка, чому барва рослины зелена, то вôнъ вамъ вôдповѣсть, що рослинамъ дае барву зелену желѣзо. Такъ вы бачите що желѣзо находить ся въ малôй скôлькости усюды, въ кождôй частинцѣ землѣ, рослинъ и звѣрятъ.

Желѣзо и то вже майже цѣлкомъ чисте падае вôконець неразъ зъ неба. Хто не видѣвъ неразъ вечеромъ падаючѝ звѣзды! То суть малѝ брилки желѣза, котрѝ зъ простору свѣтового падають на землю. Вони свѣтять тому, що тое желѣзо дуже скоро летить и огрѣваесь. Такѝ брилы желѣза, що упали на землю, можна видѣти по музеяхъ, а называють ся они метеоры.

Де находить ся желѣзо?

Воно находить ся у всѣхъ формаціяхъ и майже въ усѣхъ краяхъ. а руды желѣзнѝ звуть ся рôжно: гематитъ, магнетитъ, лімонітъ и сідеритъ.

Найбôльше желѣза мае Америка и Анґлія.

Въ Америцѣ добувають його найбôльше въ слѣдуючихъ стейтахъ:

Пенсилвенія:	за 434,445.000 доларôвъ,
Огайо:	„ 138,935.000 „
Илліноісъ:	„ 60,303.000 „

Вартôсть однои тоны є 2 дол. 30 цент. Выпродуковане тоны коштуе 1·71 дол., зъ того робôтникъ бере 1·06 дол., такъ що властителеви майны остаесь вôдъ тоны 59 центôвъ.

Уголь и желѣзо то два великѝ моторы, що тягнуть вôзъ цівілізаціи и богацтва. Оба суть важнѝ, хоть уголь таки може важнѣйшій. Се длятого, що уголь тяжше транспортувати якъ руду желѣзну. И той край що мае уголь, а не мае желѣза поступае въ богацтвѣ, а той що мае желѣзо безъ угля зôстае въ бѣдности. Испанія мае великѝ масы руды и еѣ вывозить на всѣ стороны свѣта, але не мае угля и тому устае въ бѣдности и не розвивае металурґіи. Бельґія мае уголь а не мае желѣза — розвинула металурґію, бо желѣзо можь спровадити. Швеція мае богато дерева и желѣза, тому розвинула по трохи металурґію, але не дуже, бо дерево угля не заступить. Схôдна Европа загаломъ не мае нѣ одного нѣ другого. Здаесь однакъ, що на Украинѣ въ Катеринославѣ находять ся значнѝ поклады угля и желѣза — и въ тôмъ еѣ будучнôсть.

Роскажу теперь въ якій способъ вытоплюе ся желѣзо. Желѣзо вытоплювати є не легко, тому люде давнѣще робили усе зъ бронзу, тобто зъ мѣшанины цины и мѣди, котрѝ то металѣ лекше вытопити, и доперва пôзнѣще навчились вытоплювати желѣзо. Причина того лежить въ тôмъ, що желѣзо топить ся доперва при дуже великôмъ горячу. Робить ся то такъ: Руду пражить ся на огни, щобъ усунути то що може уйти яко газы: воду, угляну кислоту, арсенъ, сѣрку и т. д. и щобъ та руда стала менче цѣпка. Потôмъ еѣ товче ся. Потôмъ кидае ся въ высоку, камѣнну пѣчь.

Ту сказати мушу, якѝ примѣшки мае желѣзна руда. Отже є руды що складають ся або зъ окиси желѣза и вапна, або зъ окиси желѣза и кремѣня.

Коли примѣшкою є отже чи то вапно чи кремѣнь, то треба окись желѣза зъ тои примѣшки очистити. Тому (коли примѣшкою є кремѣнь) кидаесь въ пѣчь вапно або доломітъ, подôбный до вапна. Тое вапно вôдтягае вôдъ окиси желѣза кремѣнь и той кремѣнь зъ вапномъ плывае на желѣзѣ. Колижъ желѣзо змѣшане зъ вапномъ, то кидаесь кремѣнь и тодѣ кремѣнь вôдтягае вапно и плывае на желѣзѣ.

Такъ остае окись желѣза. Є то окись, а не желѣзо. Що є окись? Окись є желѣзо змѣшане (злучене химічно) зъ однымъ газомъ, що звесь оксіґенъ. Той оксіґенъ треба якось зъ желѣза вывабити. Робить ся то въ той способъ, що въ пѣчь кидаесь угля деревляного або камѣнного. Оксіґенъ тодѣ вôдчѣпляесь вôдъ желѣза, лучить ся зъ углемъ, горить и уходить въ воздухъ.

Тому въ пѣчь кидаесь верству руды и флюксу и верству угля. Флюксъ вôдбирае кремѣнь або вапно, а уголь оксіґенъ. Такъ дôстаесь ростоплене досыть чисте желѣзо. Єго потôмъ выпускаесь зъ печи, спускаесь въ формы и то є лите желѣзо.

Кождый зъ васъ знае, яке то є лите желѣзо. Кождый знае, що воно легко трѣскае и ломить ся — воно є крухе. Не кождый знае, але коваль знае, що воно легко топить ся, але передъ тымъ нѣмъ топить ся, то воно не мякне, тому не даесь кувати. Коваль не знае, але химікъ знову знае, що воно не цѣлкомъ чисте, що въ нѣмъ є ще трохи кремѣня, фосфору, сѣрки и мангану.

Такъ дôстали мы лите желѣзо. Дежь берете ся куте желѣзо? Послухайте. Вы бачили, що въ печи було богато вугля. Вы бачили, що той вуголь забравъ желѣзови оксіґенъ и утѣкъ въ воздухъ. Теперь вамъ скажу, що желѣзо часть вугля втягнуло въ себе и те лите желѣзо мае въ собѣ 2·3—5·1 пр. угля. Тому власне є воно крухе.

Щобъ желѣзо зробити податливымъ треба той уголь зъ него вывабити. Въ тôй цѣли вливае ся желѣзо въ конвертеры; и вдмповуесь въ нихъ воздухъ. Воздухъ мае те свойство, що вôдбирае желѣзови уголь и инчѝ примѣшки и уходить назадъ въ воздухъ.

Такъ дôстаемо желѣзо въ котрôмъ угля є тôлько 0·5 пр. Таке желѣзо що мае менче угля якъ 2·3 пр. можна кувати, бо оно мякне ще нѣмъ мае топитись; крôмъ того воно не такъ легко топить ся.

Зъ такого желѣза можемо зробити и сталь.

Якъ вона робить ся? Цѣлкомъ просто. Желѣзо котре мае 2·3—0·5 пр. угля розпечемо, потôмъ нагло остуджуемо и воно замѣняесь такъ на сталь. Коли желѣзо мае менче якъ 0·5 пр. угля то воно не дасть ся на сталь замѣнити.

Щобъ докôнчити о желѣзѣ и сказати найголовнѣйше, скажу ще тôлько, що въ желѣзѣ є троха и фосфору. А коли въ желѣзѣ є фосфоръ, то воно є крухе. Тому люде думали довго надъ тымъ якбы то фосфоръ зъ желѣза выдалити и додумались. Gilchrist и Thomas зробили такъ: Конвертеръ бувъ перше выкладаный огнетревалымъ каменемъ, богатымъ въ кремѣнь. Гільхрістъ и Томасъ сказали, що якбы такъ выложити конвертеръ въ серединѣ мѣшаниною зложеного зъ глины, кременя вапна, и маґнезіи, а до того кинути до желѣза въ конвертерѣ вапна, то можебы фосфоръ вôдчепивъ ся желѣза, а чепивъ ся вапна. Бо вони вже перше знали, що фосфоръ водить бути полученымъ зъ вапномъ якъ зъ желѣзомъ. Вони такъ зробили. И дѣйсно. Фосфоръ чепивъ ся вапна и мы дôстаемо желѣзо безъ фосфору — не крухе, а до того ще що сталось?

Кождый рôльникъ знае що рослинамъ треба конче до житя фосфору. Вченѝ рôльники знали то вже вôдъ давна. Теперь вони почали вживати того вапна фосфорового яко муку Томаса за штучный гнôй и фабрики желѣза зароблюють за той фосфоръ великѝ грошѣ, а перше булибъ вôддали фосфоръ за дурно абы его тôлько зъ желѣза хто собѣ бувъ умѣвъ вывабити, бо вôнъ псувавъ желѣзо.

Сказано що сталь є дуже тверда. Найтвердшою є сталь, коли мае въ собѣ 1·2 пр. угля. Але еѣ можна зробити ще твердшою, а именно коли додати до 8 процентъ манґану и до 1 пр. хрому.

Бачимо отже що через рôжнѝ оброблення и домѣшки металь набирае рôжныхъ свойствъ. Коли додамо нікло або алюмінію, то куте желѣзо стае бôльше елястичнымъ и даесь лекше кути. Нікльо додаесь 3 до 3 пр.

Знаемо ще що сталь є дуже тверда, але коли еѣ нагло остудити, то вона стае крухкою. Колижь потôмъ остуджено еѣ знову нагрѣваемо, то вона тратить твердôсть и принимае всяку бажану твердôсть и елястичнôсть.

Въ водѣ ржавѣе желѣзо, якъ звѣсно усѣмъ, але треба знати що розчинъ соды хоронить его вôдъ ржы.

Такъ розказали мы про той важный металь, що вôдъ него назвали вѣкъ, въ котрôмъ жиемо, вѣкомъ желѣзнымъ, а епоху тобто тысячѣ лѣтъ, котрѝ мають щось одного спôльного: епохою желѣзною.

Золото.

Коли я розказавъ про найпожиточнѣйшій металь, розкажу про найдорощій, про золото. Золото є намъ дуже пожиточне на грошѣ, а то для того, що оно находить ся въ не дуже великихъ скôлькостяхъ а ще головно для того, що воно дасть ся заховати чистымъ и не лучить ся не мѣшае ся зъ другими елементами, не чорнѣе, не ржавѣе, не псуесь. До того справдѣ придатне воно на рôжнѝ люксусовѝ рѣчи, келихи, ложки, перстенѣ и т. д.

Золото є металемъ дуже тяжкимъ; воно бôльше якъ два разы тяжше вôдъ желѣза. Воно знаходить ся въ глубинѣ землѣ въ величезныхъ масахъ. Земля бо є въ серединѣ плынна лекшѝ плыны находять ся близше пôдъ скорупою, а тяжшѝ пôдъ лекшими. Тому желѣзо находить ся часто въ маґнѣ, що выплывае зъ землѣ и внутрѣшнѝ революціи выгонювали його дуже часто через скорупу земску на верха. А золото є тяжше, тому воно глубше лежить и тому рѣдше и въ менчихъ скôлькостяхъ може доставати ся зъ маґмою через скорупу землѣ. Тымъ обясняесь також, що воно нѣколи не приходить въ формаціяхъ седиментерныхъ або осадженыхъ, а усе въ вулканічныхъ. Находить ся воно именно або въ ґранітѣ — або въ серпентинѣ — тобто въ кристалічныхъ скалахъ, або въ хôдникахъ, щѣлинахъ и шпарахъ, що повстали въ пôзнѣйшôмъ выбуховôмъ камѣню и въ тôмъ разѣ въ товариствѣ срѣбла.

Вкôнець приходить воно въ нанесенôй землѣ въ грузовищахъ надъ рѣками. Вода именно розбивала якъ усяке друге камѣне, такъ и камѣне въ котрôмъ находилось золото, зносила въ низъ и складала надъ рѣками.

Люде найсамперёдъ находили те золото що було на низинахъ и его выберували. Коли въ якôмъ мѣсци выбирали, то йшли тодѣ доперва въ горы шукати его. Очевидно выбирувати его було не трудно. Въ горахъ добувати є труднѣще, бо треба розбивати и усувати великѝ масы непотрѣбнои домѣшки.

(Дальше буде)

Допись.

Зъ Лемковщины.

Часы троха полѣпшились. Передъ Главосѣкомъ два дни падавъ дощь и добре промочивъ землю. Картофлѣ ростуть якъ зъ воды, люде орють, сѣють озимины: пшеницѣ, жита, бо орачка дуже файна, найтвердшй коничиска дають ся орати. При тôмъ дощи потерпѣли деякй села, якъ Мацина Велика, Мацина Мала, Роздѣле, Криґъ, Кобылянка, Шары, Ропиця польска; суть такй села, що зъ капусты лишь кочаны остали.

Жена Войтка Рыбчика зъ Мацины Малои породила дитину (хлопця) вже 6-ый тыждень, потайки удусила и сховала въ пивници пôдъ дылѣ. Але сусѣдки збачили, що Рыбчиканя вже легче ходить якъ передомъ и дали знати до жандармеріи. Зробили слѣдство и найшли трупа вже смердячого въ пивници. А Рыбчиканя утѣкла свѣтами. Рыбчиканя католичка, мае мужа въ Америцѣ.

Въ селѣ Раславицяхъ, хлопцѣ бавились осами. Пôдсвѣтили сѣрникомъ осы пôдъ стрѣхою, ося баня запалилась, подало огонь до даху, запалилась хата, потôмъ друга и згорѣло 10 хатъ. Въ той часъ була велика посуха и годѣ було огонь загасити.

Часы зачинають ся дождживй и купцѣ на худобу являють ся, але дають о половину менче якъ коло Зеленыхъ Святъ.

Теперь люде сѣють бôльше озимины якъ давными роками, бо показалось, що озимина оплатилась, хто мавъ. Суть тутъ ще по лемкôвскихъ горахъ по сусѣдныхъ селахъ такй люде, що якъ засѣе двѣ чверти жита, або якъ кажуть пôвъ мѣха, то вже досить, а решту обсѣвае вôвсомъ, ячменемъ або ярымъ житомъ. Картофлѣ сего року зародили, дяковати Богу, капуста также уйде, тôлько мѣсцями градъ еѣ дуже збивъ. Натина на картофляхъ по нынѣшный день зелена якъ рута. Старшина заказуе ще картофлѣ копати, кажуть ще часъ, ажь въ тыждень по латиньскôмъ св. Михайлѣ.

До Боднарки загостивъ 3 Октобра неприемный гôсть. О одинайцятôй годинѣ въ ночи выбухъ огонь и чотырохъ ґаздôвъ погорѣло: Стефанъ Турко, Кирпанчинъ, Клемешъ и Єва Заґурска. Щасте ще, що не було на той часъ вѣтру, бо въ противнôмъ разѣ булобъ бôльше хатъ згорѣло. Огонь почавъ ся у Турка, де вже всѣ спали, а другй, у котрыхъ зачало пôзнѣйше горѣти ще не спали.

Роздѣле, 5-го Октобра, 1904.

А. Пижь.

Листъ изъ Старого краю

За послѣднй три мѣсяцѣ стало ся въ насъ чи-мало такого, що варто-бъ подати до вѣдомости нашихъ заморскихъ братôвъ. Се я й постараюсь зробити въ нинѣшнôмъ листѣ.

ГАЛИЧИНА. Въ липни вôдбувъ ся у Львовѣ першій зъѣздъ руського учительства зъ Галичины та Буковины. Зъѣздъ выпавъ гарно такъ що-до числа зôбраныхъ, якъ и що-до предмету нарадъ. На нѣмъ поставлено першй кроки до зъорґанізованя руського учительства зъ Галичины та Буковины въ цѣли обороны своихъ становыхъ интересôвъ, бо якъ звѣстно руське учительство терпить богато тому, що воно якъ-разъ руське. Въ справахъ загально-учительскихъ, якъ пôдвысшене учительскои платнѣ и т. д. иде руське учительство разомъ зъ тямущою частиною учительства иньшихъ народностей, замешкуючихъ той самый край (для тои цѣли истнують у Галичинѣ й на Буковинѣ краевй учительськй товариства). А щобы боронити ся вôдъ кривдъ, якихъ дознае руське учительство (особливо въ Галичинѣ) за свою національнôсть, до сего власне мае служити орґанізація, якôй дано початокъ на згаданôмъ учительськôмъ зъѣздѣ. Тутъ ухвалено такожь, що »Промінь«, якій вôдъ початку сего року выходить два разы мѣсячно у Вашкôвцяхъ на Буковинѣ, мае бути орґаномъ руського учительства зъ Галичины та Буковины для обороны його интересôвъ, а »Учитель«, выдаваный „Руськимъ Товариствомъ Педаґоґічнымъ" у Львовѣ мае бути науковымъ орґаномъ руського учительства. Сказати ще треба, що »Промінь« вôдъ самого свого початку редаґованый дуже хорошо и добре сповняе свою задачу. Отсей зъѣздъ важный зъ національного боку тымъ, що те учительство, котре въ Галичинѣ було доси зъ малыми выѣмками слѣпо послушне своимъ польсько-шовіністичнымъ зверхникамъ, бере ся на конець до орґанізаціи, щобы выборотѝ собѣ право бути явно свѣдомою частиною свого народу.

Въ липни выбухъ въ копальняхъ нафты въ Бориславѣ страйкъ робôтниковъ, якихъ положене задля довгого часу працѣ, малои платнѣ та дуже невыгôдныхъ условинъ працѣ просто страшне. А хочь деякй властителѣ копаленъ великй польскй патріоты, а робôтники по бôльшôй части Мазуры (бо Русинôвъ не хотять пріймати на роботу!), то показалось, що тй польськй патріоты вмѣють дерти шкôру зъ польского робôтника такъ само, якъ и зъ руського. Страйкъ закôнчивъ ся въ великôй части побѣдою робôтниковъ, бо хочь вони не выбороли собѣ 8-годинного робучого дня, що було ихъ найважнѣйшимъ жаданемъ, але достали приречене вôдъ правительства, що всѣ иньшй ихъ жаданя будуть сповненй. И такъ мають бути побудованй домы на мешканя для робôтниковъ и лазня, Бориславъ мае дôстати шпиталь и водопроводы, а въ кôнци робôтнича каса хорыхъ мае бути перенесена зъ Дрогобыча до Борислава. Не треба згадувати, що правительство, якъ усюды, стало пôдчасъ страйку по сторонѣ роботодавцѣвъ, такъ що робôтники не мали зовсѣмъ тои свободы, яку имъ дае на паперѣ законъ. Якъ бы не той терроръ правительства, то робôтники певне були бы все выграли. При тôмъ страйкуючй, якъ и загаломъ бôльша часть робôтниковъ, не знають, що роботодавцѣ найшвидше мякнуть, коли ихъ добре потягнуть за кишеню. А въ Бориславѣ, де є цѣлй склады нафты, се було дуже легко зробити, и до нѣкого навѣть не було бы можна причепити ся...

Якъ-разъ передъ выбухомъ бориславського страйку приѣхавъ на візитацію Галичины австрійській міністеръ рôльництва Джіованелі, але замѣсть розвѣдати ся, якъ стоить рôльництво въ Галичинѣ, зъѣвъ кôлька обѣдôвъ у рôжныхъ польськихъ ґрафôвъ, оглянувъ ихъ городы та стаднину, — и така була „візитація рôльництва". А коли выбухъ страйкъ у Бориславѣ, панъ міністеръ, замѣсть поѣхати туды и переконати ся про пекло бориславськихъ робôтниковъ, утѣкъ чимъ скорше до Вѣдня.

При кôнци серпня вôдвидѣвъ Галичину та Буковину президентъ міністрôвъ д-ръ Керберъ. Я зовсѣмъ не помиливъ ся, згадуючи въ моимъ „Листѣ" зъ 4 липня с. р., яка се мае бути візитація. Зрештою про побутъ Кербера въ Галичинѣ написано докладно въ 38. ч. »Свободы«, отже не буду повтаряти того ще разъ.

Зъ початкомъ нового шкôльного року, якій тутъ у насъ зачинаеть ся 1 вересня, почали польськй шовіністы по галицькихъ школахъ свою звычайну „роботу" противъ руськихъ дѣтей, стараючи ся при вступныхъ испытахъ пустити до школы руськихъ дѣтей якъ найменьше, а польскихъ якъ найбôльше. Такъ на приклядъ до учительськои семінаріи зголосило ся на приготовляючій курсъ 140 ученикôвъ, мѣжь ними половина, т. є. 70 Русинôвъ. Але вступный испытъ польськй професоры повели такъ, що перепустили до школы 78 Поляковъ, а лишь 7 Русинôвъ. Такъ само переведено вступный испытъ въ учительськôй семінаріи у Львовѣ, де изъ 60 Полякôвъ принято 44, а изъ 56 Русинôвъ лише **16**. Такои справедливости дознають Русины въ польськихъ школахъ, заложеныхъ на руськôй земли за податки руського хлопа.

Треба также згадати, що за послѣдный шкôльный рôкъ Поляки дôстали 7 новыхъ середныхъ шкôлъ, а Русины — анѣ однои!...

Дня 30 вересня с. р. зôйшовъ ся на нарады галицькій соймъ. Нововыбранй руськй послы утворили пôдъ проводомъ д-ра Є. Олесницького одинъ клюбъ, до котрого приняли також о. Єфиновича, хочь сей посолъ, то звычайный „хрунь", выбраный завдяки польськôй шляхтѣ противъ Барвѣнського. Такъ само — якъ ходить чутка по ґазетахъ — до клюбу мають бути принятй послы Гладжукъ и Охримовичь, якй не робили сецесіи, то значить, такожь „схрунили". Але „якъ у людей, такъ и въ насъ", отже и въ насъ пятнують лише малыхъ „хрунѣвъ", а великихъ стараюсь ся собѣ приеднати и поробити ихъ „патріотами". Вже то наша теперѣшна соймова репрезентація то страшна збиранина, зъ якою еи провôдникъ д-ръ Є. Олесницькій мабуть чи-мало мае клопотôвъ, бо тôлько вôнъ, д-ръ Могильницькій, о. Богачевській, Гурикъ, Остапчукъ та Старухъ, а вôдъ бѣды ще й д-ръ Король (москвофілъ, але можливый) то люде, здôбнй до якои такои політики, а решта сама збиранина: або москвофілы, або послушнй рабы уряду, на якихъ нѣколи и въ нѣчôмъ не можна спустити ся.

Зъ дотеперѣшныхъ соймовыхъ нарадъ замѣтне те, що сказано въ соймѣ про руську справу. Въ своѣй инавґураційнôй промовѣ краевый маршалокъ ґр. Станиславъ Бадені завзывавъ руськихъ послôвъ до порозумѣня задля спôльнои працѣ, обѣцюючи, що соймъ заспокоить „дѣйснй" потребы руського народа, а намѣстникъ у своѣй промовѣ пояснивъ, що соймъ въ заспокоюваню потребъ руського народа буде йти тою дорогою, якою йшовъ доси. Сказано ясно... Буде, якъ бувало, то значить, що Русины не дôстануть нѣчого. Бо вся бѣда въ тôмъ, що Поляки не хотять лишити самымъ Русинамъ до оцѣнки, чого имъ дѣйсно треба, але оцѣнюють тй „дѣйснй" потребы самй, ну, а майже кождый Полякъ (зъ малыми выѣмками) думае, що Русинамъ нѣчого не треба: нехай стають Поляками и корыстають зъ того, що мають Поляки!...

На першôмъ засѣданю сойму др. Е. Олесницькій въ имени „Руського Клюбу" вôдчитавъ заяву, въ якôй заповѣвъ, що руськй послы будуть стояли въ опозиціи такъ довго, доки руській народъ не дôстане всего того, що йому вôдъ сойму належить ся. На сю заяву заразъ другого дня вôдповѣли всѣ польськй послы, що имъ дуже прикрй тй жалѣ Русинôвъ, бо вони нѣколи не зробили Русинамъ нѣякои кривды, а все старали ся якъ найлѣпше заспокоювати потребы руського народа. Такои безличности то хиба вôдъ польськои шляхты треба сподѣвати ся. Дусять зъ усѣхъ силъ, майже нôжь до горла прикладають, а притôмъ мають лице говорити про свою любовь та справедливôсть до Русинôвъ. Але що-жь? По ихъ сторонѣ сила и нѣчого имъ Русины не вдѣють, доки зô свого боку не поставлять такои силы, якои на правду налякала бы ся польстка шляхта. Але така боротьба не веде ся въ соймѣ, тôлько всюды, и не заявами, а въ той спосôбъ, абы противникъ почувъ еи на своѣй шкôрѣ и на своимъ маетку...

Теперѣшна соймова сесія принесе руськимъ хлопамъ новый дарунокъ вôдъ польськои шляхты: Соймъ мае ухвалити законъ про рентовй оселѣ, а цѣсарська санкція для него вже запевнена. Сей законъ мае помогти польськôй шляхтѣ скольонізувати руську Схôдну Галичину Мазурами.

БУКОВИНА. Найважнѣйшою подѣею на Буковинѣ за послѣднй мѣсяцѣ є соймовй выборы, якй вôдбули ся въ липни с. р. а въ якихъ „Вôльнодумный Союзъ", зложеный зъ поступовыхъ Русинôвъ, Румунôвъ, Нѣмцѣвъ та Жидôвъ, побѣдивъ консервативныхъ румунськихъ та вôрмено-польськихъ дѣдичôвъ. На 31 мандатôвъ до буковинського сойму вôльнодумнй здобули 16, отже абсолютну бôльшôсть. Руськихъ послôвъ у новôмъ буковинськôмъ соймѣ є 5: д-ръ Смаль-Стоцькій, проф. Пігулякъ, бар. Микола Василько, судовый радникъ Калитовській и селянинъ Левицькій. Противъ нихъ выступали найнечеснѣйшими способами тамошнй москвофілы, але ихъ кандидаты всюды поперепадали. Маршалкомъ краевымъ именованый Румунъ бар. Юрій Василько, а віцемаршалкомъ д-ръ Смаль-Стоцькій. Вôдъ сего буковинського сойму можна сподѣвати ся все таки дещо доброго для селянъ.

Такій выслѣдъ выборôвъ на Буковинѣ занепокоивъ дуже буковинськихъ и галицькихъ Полякôвъ, якй бы хотѣли Буковину спольщити. Польськй ґазеты почали кричати, що на Буковинѣ анархія, а коли до Галичины приѣхавъ д-ръ Керберъ, наклоняли його, абы забравъ зъ Буковины дотеперѣшного намѣстника князя Гогенльоге, якій бувъ досить справедливымъ намѣстникомъ. Теперь на його мѣсце прійде д-ръ Бляйлебенъ, урядникъ зъ міністерства внутрѣшныхъ справъ.

Якй претенсіи мають Поляки до Буковины, видно хочь-бы зъ того, що вони подали д-ру Керберови меморіялъ, въ якôмъ жадають, абы вô всѣхъ народныхъ и середныхъ школахъ Буковины учили обовязково польськои мовы. Ихъ тамъ усего кôлька тысячь! Тй панове просто небезпечнй для культуры: де зъявлять ся, тамъ хотять надъ усѣми панувати!...

Згадати ще треба, що буковинське учительство богато бôльше займаеть ся публичными справами, якъ галицьке, а до побѣды вôльнодумныхъ при выборахъ богато причинили ся учителѣ.

Д-ра Кербера буковинськй Русины пріймали не такъ, якъ галицькй, а зъ великими оваціями, хочь, правду сказати, не було зашо, а за ихъ гостинность вôддячивъ ся сей льокай польськои шляхты тымъ, що забравъ зъ Буковины нелюбого шляхтѣ намѣстника.

УКРАИНА. Зъ житя нашихъ землякôвъ пôдъ панованемъ російського деспота зазначимо тôльки те, що тамъ украинськй революційнй партіи зъ приводу вôйны розвинули ширшу революційну аґітацію. Украинськй села опустѣли, а тымъ, що въ нихъ лишили ся, грозить страшный голодъ, бо всѣ робучй руки пошли ще передъ жнивами на вôйну.

На вôйнѣ мѣжь иньшими пропавъ Украинець Євгенъ Деґенъ одинъ зъ лѣпшихъ публіцистôвъ у Росіи, якого критичнй студіи друкували ся также въ „Літературно Науковім Вістнику".

4 жовтня 1904. *М. Л.*

ЄСЛИ на якôмъ плейзѣ васъ є 10 до 15 Русинôвъ а хотѣли бысте приступити до Союза, то заложѣть собѣ маленьке братство и напишѣть про се головному предсѣдателеви Konst. Kyrczow, 140 Essex Str., Jersey City, N. J. а вôнъ вамъ дасть близшй поясненя и пришле потрѣбнй рѣчи.

„SVOBODA“
(LIBERTY)
The Ruthenian (Little Russian) Weekly
published every Thursday
at 209–211 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO. J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893

Entered as second-class matter July 16. 1903 at the post office at Scranton, Pa. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ и коштуе:

Въ Америцѣ на рôкъ............$2.00
До старого краю на рôкъ.......$2.00
Въ Америцѣ на пôвъ року......$1.00
До старого краю на пôвъ року...$1.00

Оплачувати ґазету треба всегда зъ горы (напередъ).

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то є карточку, котру дôстанете вôдъ почтара або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не годни грошей дôстати.

Адресъ:
„SVOBODA“
Box 353,
SCRANTON, PA.

Новый телефонъ Нумеръ 787

Безъименныхъ допиееи не принимаемо.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити мусить подати намъ, кромѣ нового, такожь свôй старый адресъ.

Замѣтки.

Гладикъ оправдуе тимъ свое програне процесу и свою утечу зъ корту, що вôнъ бѣдный чоловѣкъ, хлопъ, що не мавъ грошей на адвокатôвъ. Все те брехня! Адвоката вôнъ мавъ и оба зъ корту утѣкали ажь курилось, бо не мали зъ чимъ станути тамъ, де брехня не поплачуе, де треба доказувати фактами.

Той самъ Гладикъ для зисканя собѣ симпатіи незрячихъ, зве себе неразъ хлопомъ, робôтникомъ, се однакъ не перешкаджае ему писати таки въ своѣй казетѣ оттаке: „Правда на другій тыждень не выйде, бо редакторъ и оденъ зъ робôтникôвъ ѣде до St. Louis!“ Ось яке — хлопство!

„Американьскій Русскій Вѣстникъ“, органъ „Соединенія“ аґітуе за републиканами а нюйорска казета, органъ „Общества“ за демократами. Славнѝ робôтничѝ газеты — нема що казати.

„Общество“ ухвалило параґрафъ, що вôдъ теперь умопомѣшаныхъ не буде принимати до свои орґанізаціи. Сей параґрафъ повинно було „Общество“ вже давнѣйше ухвалити.

Вôдъ теперь до „Общества“ мусить кождый членъ заплатити крôмъ мѣсячного еще 12 и $1.10, або $1.22 на рôкъ. Жѣнокъ мешкаючихъ въ старôмъ краю асекуровати въ Обществѣ не можна. Хто ѣде до краю мусить заплатити до касы $10 долярôвъ, инакше втратить всяке право до Общества.

Ходить чутка, що о. Обушкевичь приобѣцявъ айрискому бискупови, що если ему дозволить обняти джерзиситску парохію и ховати на католицкôмъ цминтари, то вôнъ запише на него руску джерзиситску церковь.

И певно, що може се зробити, если урядниками будуть всякѝ шпаки... Що тогды станесь зъ людскими грôшми — легко здогадатись.

Послѣдне (4 е) число новои канадійскои часописи „Слово“ представляе ся такъ:

Всего задрукованого паперу 792 квадратовѝ цалѣ. Зъ того 513 кв. цалѣвъ, се есть майже 2 третыхъ ґазеты занимають оголошеня консервативнои партіи и адвертайзменты а лишь 279 кв. цалѣвъ: „воина рос. яп., новинки, смѣшне, передрукъ „Драма на селѣ“ и т. п. Радуй ся Канадійска Русе, що маешь таке жерело зъ якого можешь черпати просвѣту...

Недавно сему вôдбулась въ Питсбурґу, Па. цѣкава розправа. Оденъ жидокъ, Фаерстонъ, хотѣвъ взяти въ посѣдане філіяльну церковь дукеньску, котру купивъ вôдъ кураторôвъ церкви матернои микіспортскои. Судъ не признавъ ему раціи. Цѣкаве въ сѣй справѣ се, що и жидокъ и кураторы були тутъ лишень орудіемъ преславныхъ превелебныхъ, що за всяку цѣну не хотѣли допустити, щобы філіяльна церковь вôддѣлилась и стала самостôйною.

„Свѣте“! Що еп. Амврозій выголосивъ кôлька проповѣдей въ украиньскôй мовѣ — то чи тымъ самымъ вже знесено указъ зъ 1876 року забороняючій украиньску мову? Єслижь помимо истнованя сего указу навить епископъ зваживъ ся публично говорити по украиньски, то чижь се не новый доказъ, що указъ сей дурный та несправедливый и що треба его якъ найскорше усунути?

Чія брехня?

Протоерей Товтъ закидае Свободѣ брехню длятого, бо „Свобода“ подала до публичнои вѣдомости, що въ Вилксбері, Па, на царославну церковь жонатый мусить платити на рôкъ $6.00, самотный $4.00, за вывôдъ доляра, за хрестъ дома — дорогу и $5.00, за парастась $5.00 и т. д. Де тутъ брехня, пытаемо, коли тѝ цифры мы не выссали собѣ зъ пальця, але взяли зъ друкованого прайскуранта протоерея Товта? О. Товтъ и не доказуе, (бо не може доказати), що се неправда, а просто лаесь. Правда, о. Товтъ бувъ при мадярскихъ гонведахъ и лаяти знае добре, особливо по мадярски — ну але теперь вôнъ протоерей, не гонведъ, не чікошь. Або перекручене чужого имени мае вважатись также арґументомъ? Сли такъ, то якій арґументъ буде се, сли мы станемо звати протоерея Ковтомъ вмѣсто Товтомъ?

Два москвофільскѝ подвиги.

Якъ звѣсно зъ попередного числа „Свободы“, редакторъ нюйорскои казеты Гладикъ, програвъ процесъ зъ о. Стефановичемъ и зôставъ засудженый судомъ присяжныхъ на $2.000.00. Процесъ сей почавъ ся зъ того, що згаданый редакторъ ширивъ въ своѣй казетѣ про о. Стефановича найрозличнѣйшѝ брехнѣ, примѣромъ, що о. Стефановичь пофальшувавъ чеки и т. д., маючи на цѣли въ сей спосôбъ пôдкопати повагу о. Стефановича въ громадѣ, а опôсля его зъ парохіи выгнати, а впхати туды своего покровителя о. Об. Одинокою вôдповѣдею на такѝ подлѝ напады е кулакъ, але о. Стефановичь якъ священикъ не мôгъ сего оружія ужити, отже заскарживъ Гладика до суду. Гладикъ дуже вôдважный писати, але до розправы — вôнъ не зявивъ ся, лишь утѣкъ зô судовыхъ сѣней вразъ зô своимъ адвокатомъ, бо знавъ, що все що писавъ на о. Стефановича брехня, а американьскій судъ за брехню карае!

Питаемось теперь, чи мае хочь крихту чести чоловѣкъ, що свѣдомо ширить брехню про другихъ а коли его завôзвуть, щобы доказавъ се що бреше, то вôнъ утѣкае! Нѣ, такій чоловѣкъ не мае чести, се може зробити хиба падлецъ першои клясы.

Впрочѣмъ Гладикови нема що дивуватись. Вôнъ прецѣнь не дуже вченый, а всю науку яку посѣдае, перебравъ вôдъ свого боса о. Обушкевича. Поступоване сего старого сивоволосого священика, (особливо, въ послѣдныхъ часахъ) переходить всяке поняте. Крайна безстыднôсть, завзятôсть а при тôмъ фарисейство ось цѣхи его поступованя. Мы вже писали, що о. Обушкевичь користаючи зô слабости о. Пôдгорецкого на силу пхаесь до джерзиситскои парохіи при помочи Гладикôвъ, Шпакôвъ и т. п. Першій личный атакъ не зовсѣмъ ему удавъ ся, бо навить его прихильники мусѣли (про людске око) ухвалити, що не приймуть на парохію нѣ о. Обушкевича нѣ Макара.

Але на щожь у деякихъ людей мѣдяне чоло?

На одну Недѣлю пôсля неудачѣ, приславъ о. Обушкевичь до Джерзи С. не знати якимъ правомъ мадярского попа зъ Passaic о. Волошина, а на другу Недѣлю вже бувъ въ Джерситскôй церкви самъ назадъ.

Щобы довершити свои благороднѝ подвиги, о. Обушкевичь не забувъ пôти до айриского бискупа и полизати ему руки, а въ своимъ орґанѣ оголосити, що обнявъ парохію въ Джерзи Сити.

Сѝ два послѣдн подвиги, показують якъ не можь лѣпше пôдлоту и безхарактернôсть москвофільскихъ головачѣвъ въ Америцѣ.

И въ однôмъ и въ другôмъ дôйшли они вже до сего ступеня, що навить ихъ союзники царославнѝ зачинають противъ нихъ „кікувати“. Невдовзѣ прийде часъ, що станутъ противъ нихъ кікувати всѣ люде, въ котрыхъ животѣе ще хочь яке таке поняте чести.

Война на далекôмъ Сходѣ.

СТРАТЫ Росіянъ въ битвѣ мѣжь Ліао-Янґомъ а Мукденомъ, котра тревае 8 день доходять до 30,000 люда. Страты Японцѣвъ еще не обчисленѝ, але суть такожь незвычайно великѝ. Єсли переглянемо найбôльше кровавѝ битвы въ новѣйшôй исторіи то побачимо ось що:

Въ битвѣ пôдъ Бородино 7 вересня 1812 року французька армія числила 130,000 люда, мѣжь тымъ 40,000 кавалеріи и 587 арматъ. Страты Французôвъ выносили 32,000 люда, а именно 24,000 забитыхъ и раненыхъ, мѣжь ними 31 ґенералôвъ а 7,500 дôстало ся до неволѣ и загубило ся. Російська армія числила 121,000 вôйська; мѣжь тымъ 30,000 козакôвъ и 640 пушокъ. Страты Росіянъ выносили 42,500 люда се е 37,500 раненыхъ и забитыхъ. мѣжь ними 22 ґенералôвъ а 5000 попалось въ неволю и затратилось. Битва тревала 12 годинъ.

Въ битвѣ народôвъ пôдъ Липськомъ 16, 18 и 19 жовтня 1813 союзнѝ вôйська числили 301,500 люда, мѣжь ними 56,000 кôнноты и 1384 пушокъ. Страты союзныхъ вôйськъ выносили 53,800 люда, се е: 48,000 забитыхъ и раненыхъ, мѣжь ними 21 ґенералôвъ и 1804 офіцирôвъ а 5000 загубило ся. Французька армія числила 171,000 люда, въ тôмъ 22,000 кôнноты, 700 арматъ, а страты ихъ выносили 60,000 люда а именно 45,000 забитыхъ и раненыхъ, мѣжь тымъ 36 ґенаралôвъ а 15,000 дôстало ся до неволѣ. Французька артилерія выстрѣлила 16 жовтня 84,000 набоѣвъ а 18 жовтня 95,000. Битва тревала 3 дни.

Въ битвѣ пôдъ Ґравельотъ 18 серпня 1870 р. брало участь въ нѣмецкои стороны 109,300 людей и 628 пушокъ. Страты Нѣмцѣвъ выносили: 20,130 люда, зъ того забитыхъ и раненыхъ було 19,640, мѣжь ними 901 офіцирôвъ а загубило ся 490. Французôвъ було въ той битвѣ 83,500 пѣхотинцѣвъ, 550 кавалеріи и 398 пушокъ. Страты Французôвъ выносили 12,270 людей, а именно: 7,850 забитыхъ и раненыхъ, мѣжь тымъ 595 офіцирôвъ, а 4,420 десь затратило ся. Артилерія нѣмецька дала 34,850 пушочныхъ выстрѣлôвъ, а артилерія французька 22,060. Битва тревала 9 годинъ.

Єсли теперь взяти пôдъ розвагу, що битва мѣжь Ліао-Янґомъ а Мукденомъ вже вѣсѣмъ день лютуесь, то що до стратъ, высше наведенѝ битвы були далеко бôльше кровавѝ, позаякъ коротше тревали. Однакъ ся обставина, що битва вже такъ довго непокôнчена тревае, е причиною, що всѣ сили противникôвъ поволи возьмуть въ нѣй участь а черезъ те страты хочь повôльнѝ будуть дуже великѝ, далеко бôльшѝ якъ въ высше наведеныхъ борбахъ. А дальше, обѣ арміи беручи безустанно участь въ битвѣ страшенно высилюють ся и ослабляють ся и при такихъ обставинахъ не трудно, абы мѣжь обѣ арміи кинула ся пошесть.

Телеґрамы.

Петербургъ 16. По короткôмъ вôдпочинку, якій наступивъ въ суботу по тяжкихъ и кровавыхъ битвахъ мѣжь Мукденомъ а Ліао Янґомъ, еще страшнѣйша битва розпочалась нынѣ знова. Ходять дуже страшнѝ вѣсти про втраты. Росіяне стратили 10.000 забитыхъ и раненыхъ по рôжныхъ мѣсцяхъ. Вôдъ початку войны страты ихъ доходять до 30.000. Куропаткинъ выдавъ розказъ, що вôйська російськѝ не смѣють анѣ на крокъ цофнути ся пôдъ напоромъ Японцѣвъ. Зъ того можна вносити, що прийде до дуже кровавыхъ битвъ. Въ Токіо радôсть задля побѣды, приглушила звѣстка про дуже великѝ втраты въ людяхъ. Нарôдъ японській що разъ голоснѣйше домагае ся закôнченя вôйны и мира.

Токіо 16. Докладныхъ вѣдомостей про страты Японцѣвъ, поки що нема. Ґенералъ Оку стративъ до дня 14 жовтня 3500 людей. Кôлько вôйська стратили Японцѣ въ послѣдныхъ битвахъ не знати, але взагалѣ японськѝ втраты суть меншѝ вôдъ російскихъ.

Мукденъ 16. На полудневôмъ западѣ веде ся битва дальше. Вôйсько дуже помучене не дôстае живности. Вôйсько боре ся зъ надлюдськокою вôдвагою и атакуе позиціи котрѝ не суть до здобутя. Офіцирôвъ гине въ битвахъ дуже много, и дае ся сильно вôдчувати великій ихъ бракъ въ російськiй арміи. Армія російська уживае гавбиць. Російськѝ арматы доносять далеко дальше чимъ японськѝ, ихъ шрапнелѣ експльодують на 6000 ярдôвъ. Не стае лишь певныхъ мапъ. Шрапнелѣ падали коло самого Куропаткина, однакъ вôнъ на се не зважавъ и провадивъ битву ажь до пôзного вечера. Въ субсту вôдпочивали обѣ арміи и певно що вже не такъ скоро будуть могли звести таку страшну битву якъ въ послѣдныхъ дняхъ. За цѣлый день битвы Японцѣ здаеть ся не посунулись нѣ на крокъ въ передъ. Обѣ арміи находять ся десять миль на полудне вôдъ Мукдену. Битва мѣжь Мукденомъ а Ліао-Янґомъ була далеко страшнѣйша, и бôльше потягнула жертвъ за собою чимъ битва пôдъ Ліао-Янґомъ. Вôйська російськѝ атакують праве крыло Японцѣвъ.

Петербургъ 16. Въ ночи 13 жовтня заатакували Японцѣ російській корпусъ що стоявъ надъ рѣкою Чаке. Кôлька японськихъ атакôвъ зôстало вôдпертыхъ, доперва коли Японцѣ зôстали скрѣпленѝ и поновно заатакували, російській корпусъ пôшовъ въ замѣшане и подавъ ся въ утечу. Російськѝ вôйська бороли ся чотыри дни, а многѝ полки не спали три дни и три ночѣ.

Токіо 16. Страшнѝ подѣѣ, якѝ мають мѣсце на поли вôйны суть найлѣпшимъ зазывомъ до мира. Обѣ арміи бороли ся завзято цѣлый тыждень а роспучна битва тревае еще дальше. Заки вôйна скôнчить ся, еще не одна тысячка народа згине чи вôдъ кулѣ, чи зъ голоду, чи зъ заразливои хоробы, чи зъ морозу. Вôдъ початку вôйны до теперь згинуло вже 60.000 народа, молодого, здорового. Кôлько бы мôгъ той нарôдъ здѣлати въ часѣ мира при працѣ чи въ полю чи въ фабрицѣ. А тутъ марно згинувъ не знаючи за що и пощо. Японцѣ принимають вѣсти зъ поля битвы про побѣду цѣлкомъ спокôйно и не чути по улицяхъ радôсныхъ обявôвъ, лишь дехто вывѣсить прапоръ на знакъ радости. Оденъ знатный Японець ось що говорить про ту вôйну: „Мы выбороли побѣду надъ Росіянами и та побѣда може оказати ся ратункомъ для нашои вôтчины, але насъ дуже болять нашѝ власнѝ страты а также и ся кровава купѣль, яку наше вôйсько справило Росіянамъ. Мы еще бôльше нарѣкаемо на конечнôсть, котра насъ присилувала ту вôйну розпочати.“ Другій высокопоставленый японській урядникъ каже: „Я е переконаный, що цѣлый свѣтъ заворушить ся на вѣсть о тихъ рѣкахъ людськои крови, що поплыла пôдъ Ліао-Янґомъ и коло гôръ Єнгай. Се повинно бути интересомъ людськости залагодити спôрнѝ точки мѣжь обома воюючими народами и довести до мира. Певна рѣчь, що жадна зъ воюючихъ сторôнъ не може завôзвати другу до заключеня мира, бо черезъ се показала бы свою слабôсть, але се повинно бути задачею другихъ державъ довести до мира. Російське вôйсько хочь не вôднесло доси нѣгде побѣды, однакъ въ оборонѣ Порту Артура и въ героічныхъ подвигахъ на рôжныхъ мѣсцяхъ въ Манджуріи показало свою велику хоробрôсть и показало, що армія російська е сильна и вôдважна. Що Росіяне зôстали побитѝ, не винно тому російське вôйсько, бо оно боролo ся такъ хоробро, що навѣть самѝ вороги мусѣли имъ се при-

знати, вина тутъ лежить въ тôмь, що комунікація мѣжь Росією а Манджуріею є страшно лиха. Однакъ се кождый мусить Росіянамъ признати и въ Манджуріи Росія не стратила своеи славы, и якъ доси, такъ и дальше буде уходити яко одна зъ наймогучѣйшихъ державъ на свѣтѣ.

Петербургъ 17. Ґен. Сахаровъ телеґрафуе, що надъ рѣкою Чаке зôстали Японцѣ побитѣ и мусѣли цофнути ся. Росіяне здобули 11 японськихъ пушокъ. Битва була завзята. Страты по обохъ бокахъ дуже значнѝ. Ся звѣстка зробила въ Росіи чимале враженѣ, бо ходила поголоска, що поодинокѝ корпусы Куропаткина зôстали вôдъ головнои арміи вôдтятѝ.

Мукденъ 17. Росіянамъ повело ся не лише на правôмъ крилѣ але и на лѣвôмъ побили они Японцѣвъ, приневолили ихъ до цофненя ся и забрали имъ 10 пушокъ. Страты по обохъ сторонахъ дуже значнѝ.

Петербургъ 17. Російськѝ вôйська посувають ся побѣдоносно на передъ, здобуваючи середъ завзятыхъ борбъ щоразъ то дальшѝ позиции на полудни. Вчера въ ночи оденъ російській полкъ корыстаючи зъ темноты заатакувавъ село Фішінту. въ котрôмъ були Японцѣ и одну часть здобувъ приступомъ. Японцѣ цофнули ся до другои части села, де находить ся мурована буддиска святиня. Святиню укрѣпили чимъ скорше валомъ и ровами и въ сей способъ вздержали Росіянъ.

Токіо 17. Пôдчасъ коли на правôмъ крилѣ мають перевагу Росіяне, на лѣвôмъ крилѣ побѣджають Японцѣ. Лѣва японська армія заняла вчера въ полудне Муфукятунъ, побивши и розпорошивши 5 російськихъ баталіонôвъ пѣхотинцѣвъ и кôлька батерій. Ґен. Оку заатакувавъ головну армію правого російського крила и намагаесь вôдтяти Росіянамъ вôдворотъ вздовжь желѣзницѣ. Въ битвѣ надъ рѣкою Чаке, котру остаточно выграли Росіяне, брало участь 200.000 російськихъ пѣхотинцѣвъ, 26000 козакôвъ и 950 пушокъ.

Парижь 17. Наспѣла тутъ телеґрама що атакъ Росіянъ на цѣлôй линіи заставъ вôдпертый.

Берлинъ 17. Выслѣдъ нерѣшеный. Битва розпочала ся о годинѣ 7 рано, 12 миль на полудне вôдъ Мукдену. О годинѣ 2 по полудни заатакувавъ ґен. Штакельберґъ праве крыло Японцѣвъ, цѣлѝ масы раненыхъ привозять до Мукдену. Се е вже осьмый день битвы. Погода гарна. Вôйська російськѝ борять ся зъ незвычайною вôдвагою. Російська артилерія що до числа е бôльша вôдъ японськои а также и успѣшнѣйше дѣлае. Битва та е далеко страшнѣйша якъ пôдъ Ліао-Янґомъ. До 13 жовтня вечеромъ втраты Росіянъ дôйшли числа 13,000 забитыхъ и раненыхъ. Нынѣ е 18 жовтня и битва розпочалась на ново. Битву розпочала артилерія.

Петербургъ 18. Ґен. Ґріпенберґъ, командантъ другои манджурской арміи удае ся за 10 день на поле битвы. Въ цѣлôй Росіи пануе пересвѣдчене, що коли ґен. Ґріпенберґъ зъ новою арміею стане на поли битвы, тогдѣ побѣда Росіянъ запевнена.

Токіо 18. Російська порт-артурська фльота терпить великѝ шкоды вôдъ японськихъ сухопутныхъ батерій.

Петербургъ 19. Російська балтійська фльота находить ся вже въ дорозѣ на далекій Сходъ. Фльота ся складае ся зъ 24 военныхъ кораблѣвъ. Въ пристани Емденъ на однôмъ зъ данськихъ островôвъ набирае балтійска фльота угле.

Петербургъ 20. На поли вôйны застановлено всякѝ военнѝ операціи. Небо зôслало страшнѝ зливы, щобы застановити проливъ крови. Зливнѝ дощѣ, ! попсованѝ въ наслѣдокъ того дороги, смертельно помученѝ арміи и густа мрака, що цѣлыми днями не опадае, суть причиною, що битва зôстала перервана. Середъ густои мраки обѣ ворожѝ арміи могуть цѣлковито змѣнити свои позиции, але посувати ся напередъ е дуже небезпечно. Коли мрака опаде, вôдновить ся битва правдоподôбно середъ цѣлкомъ вôдмѣнныхъ обставинъ. Пôдъ заслоною мраки атакують поменшѝ вôддѣлы Росіянъ японськѝ позиции досить успѣшно. 16. корпусъ російськои арміи тыми днями удае ся на поле битвы. Вôдъ 10. жовтня не одержавъ царь нѣякои звѣстки зъ Порту Артура, вôдъ ґен. Штесля.

Мукденъ 20. Густа мрака, такъ що годѣ розрôжнити якійнебудь предметъ и на 100 крокôвъ, закрыла оба ворожѝ вôйська. Середъ такихъ обставинъ можливѝ суть лише неожиданѝ меншѝ атаки и засѣдки. Єсли бы дороги були въ лѣпшôмъ станѣ, можнабы було инакше розмѣстити вôйсько и сконцентрувати його на неожиданыхъ мѣсцяхъ, але се е неможливе и обѣ арміи выжидають спокôйно, доки мрака не опаде, щобы знова зачати битву.

Токіо 20. Пôсля досить вѣродостойныхъ обчислень, японська армія на лѣвôмъ крилѣ стратила въ послѣднôй битвѣ 5000 людей. Російська армія зôстала скрѣплена свѣжимъ вôйськомъ, котре що тôлько прибуло зъ Европы. Пôдмога та числить около 30.000 люда. Напротивъ лѣвого крила японськои арміи стоять 6 дивізій Росіянъ.

Мукденъ 20. Велика битва зôстала перервана и обѣ ворожѝ арміи, роздѣленѝ рѣкою Чаке, стоять напротивъ себе. Стрѣлянина артилеріи тревала 18 и 19 жовтня вôдъ рана до вечера и російська середна армія въ тыхъ днях посунула ся о малу просторонь за передъ на полудне. Позиція Росіянъ на лѣвôмъ крилѣ е дуже догôдна, на правôмъ крилѣ некорыстна. Въ наслѣдокъ безустанныхъ дощôвъ, вода въ рѣкахъ вôзбрала.

Мукденъ 20. Японцѣ люблять дуже ночнѝ напады, котрѝ урядьжують въ дуже пôдступный способъ. На вызше положеныхъ мѣсцяхъ запалюють великѝ огнѣ а вôдтакъ зъ противного боку пôдкрадають ся до неприятельскихъ позицій. Неприятелѣ ослѣпленѝ сильнымъ огнемъ, звертають на него свою увагу такъ, що не бачать пôдкрадаючихъ ся ворогôвъ. Также до атакôвъ выкорыстовують Японцѣ зливнѝ дощѣ и непокоять Росіянъ. Вô второкъ 18 жовтня въ ночи ужили Японцѣ обохъ пôдступôвъ, але страшенно на нихъ завели ся. Нôчь була дуже темна, сильный дощь падавъ на землю, а холодный вѣтеръ сильно вѣявъ. „Якъ разъ вôдповѣдна для Японцѣвъ нôчь говорили офіцеры російськѝ и выдали вôйську розказъ, добре наслухувати зô всѣхъ сторôнъ, а коли покажуть ся Японцѣ, припустити ихъ до себе близько, а вôдтакъ нечайно заатакувати ихъ баґнетами. Такъ було темно, що ледви можна було розпôзнати власну руку передъ очами. Середъ великои зливы видко було по сторонѣ Японцѣвъ великій розложеный огонь. Всѣ пильно надслухували. Холодный вѣтеръ проймавъ до кости. Наразъ давъ ся почути траскôтъ оружія и притишеный вôдгомонъ людського ходу. Се були Японцѣ. Розглядаючись наближали ся до приготованыхъ до атаку Росіянъ. Коли вже пôдôйшли цѣлкомъ близько, нагло зъ окликомъ „гурра" кинулись на нихъ Росіяне зъ баґнетами Японцѣ не сподѣвали ся. що Росіяне суть такъ близько и застрашенѝ подались въ утечу. Росіяне гонили ихъ бôльше якъ милю, и многихъ зъ нихъ поубивали.

Чіфу 20. Залога Порту Артура зъ великимъ непокоемъ выжидае вѣстей вôдъ Куропаткина, надѣючись, що коли вôнъ побе Японцѣвъ, прійде имъ на вôдсѣчь. Вѣсть, що балтійська фльота же въ дорозѣ на Далекій Сходъ, дуже пôднесла духа портъ-артурськои залоги. Китайцѣ, котрѝ недавно ще поутѣкали зъ Порту Артура доносять, що цѣла залога російська не числить бôльше якъ 5000 реґулярного вôйська. Мілиція не бере участи въ битвахъ, она лишь повнить службу сторожи. Вôдчувае ся середъ залоги великій бракъ зимовои одежи и обуви. Многѝ жовнѣры носять китайську обуву, але и сего тяжко дôстати, отже завивають собѣ ноги шматами. Залога черезъ такъ довгѝ часы облоги е дуже змучена и вычерпана зô силъ. Мѣсто заповнене ранеными. Муки мають обложенцѣ до волѣ. Для мяса рѣжуть конѣ, мулы и ослы. Войська японськѝ пôдъ Портомъ Артура достають що разъ то свѣжѝ пôдмоги.

Скаґенъ (Данія) 20. Балтійська фльота прибула тутъ нынѣ рано и спустила якорѣ.

Петербургъ 21. Въ недалекôмъ вôддаленю вôдъ себе, обѣ арміи ворожѝ Росіи и Японіи суть приневоленѝ до безчинности, доки гарна погода, яка нынѣ настала, не высушить розмоченои дощами землѣ и доки надмѣрно высиленѝ вôйська на стôльки не вôдпôчнуть, щобы могли наново взяти ся до военныхъ операцій.

Берлинъ 21. Обѣ арміи суть незвычайно вычерпанѝ. Ихъ позиціи находять ся близько себе. Лишь случайный выстрѣлъ перерывае тишину. Цѣла армія російська готовила ся 20 жовтня въ ночи посунути ся на передъ, але сильно вôзбрана рѣка Чаке станула сему на перешкодѣ. Дороги и поля высихають поволи. Въ ночи дня 20 жовтня падавъ дощь. Втраты Росіянъ суть страшнѝ. Въ декотрыхъ полкахъ полишилось при житю не бôльше якъ 800 людей. Віборській полкъ, котрого властителемь е нѣмецькій цѣсарь стративъ 20 офіцирôвъ и 300 людей забитыхъ.

Мукденъ 21. Въ четверъ 20 с. м. вôтворили Росіяне сильный пушочный огонь на дворець Чаке, позаякъ тамъ мала находити ся полева японська сторожа. Вôдтакъ звернено огонь на село Ляматунґъ, котре лежить троха на сходъ вôдъ стации Чаке. Погода нынѣ гарна и сонѣшна зъ холоднымъ острымъ вѣтромъ. Минувшои ночи бувъ сильный морозъ. Вода покрыла ся ледомъ.

Петербургъ 21. Вôддѣлъ російського вôйська пустивъ ся на полудне щобъ выслѣдити положене Японцѣвъ. Закритѝ мракою нечайно напали на японську сторожу передну, присилували еѣ до утечѣ и вôдобрали одну армату.

Мукденъ 21. Вчера вечеромъ мрака троха опала и сейчасъ въ рôжныхъ мѣсцяхъ зачали Росіяне острѣлювати японськѝ позиціи. Японцѣ не вôдповѣдали огнемъ мабуть тому, що не хотѣли зрадити позицій своихъ батерій. Вô второкъ вечеромъ 18 жовтня выбралось 200 козакôвъ зъ капітаномъ Турґеневомъ на звѣды. Несподѣвано натрафили на малый вôддѣлъ Японцѣвъ, котрый обсипавъ ихъ градомъ куль зъ машиновыхъ пушокъ. Майже всѣ двѣста выгинули.

Допись.

З McKeesport, Pa.

Наша парохія під именем сьв. Йоана Хрестителя істнуе вже два літа. Цікаве було еї засноване. Від давна було тут чимало наших Русинів з Галичини, та однак не спішно було їм ся до того забрати. Через довший час лучились з иншими народностями, як Словаками, Сербами, Поляками і прочими, та своїми грішми підпирали досить щедро їх діла. Однак коли прийшли до самосьвідомости, що годі довше бути „причепами", покинули подруже та спілку з чужими народностями тай задумали вибудовати свій власний храм Божий. Тяжко однак би було ся прийшло нам сього довести, слиб не велика поміч о. М. Стефановича, котрий на горячу нашу просьбу не відмовив, але противно сей час прибув і цілим духом ся нами заопікував; хотяй яко парохови Питсбурґа не богато часу лишало ся на інтересоване ся чужими справами. Але дійсно на своїм виборі що до о. М. Стефановича яко опікуна не завелисьмо ся. Бо з давен знаний зі своеї щирости та трудолюбивости до своего руского народа, доказав в сих ему нами пові рених справах (а були они дуже тяжкі), що ніхто инший би нам такої прислуги не міг зробити. А навіть, коли заснував нам вже парохію, положив перші підвалини церкви, ще і тогди не полишив нас самих собі на власних, ще так слабих силах. Але ще і на дальше, майже до тепер, працював і працюе задля еї розвою та розширеня без'упинно, будьто безпосередно, будьто посередно. Так велику его діяльність видко ще і в тім, що в так тяжких нам початках, коли ми ще і подумати не могли про власного сьвященика - пароха, ніхто инший нам его місце не заступив, як о. М. Стефанович. Особливо ходив за жертвами на ціль нашої парохії, а при тій нагоді лучив наших Русинів порозділюваних на партиї в одну громаду. Або хтож виратував наш храм Божий з такої катастрофи материяльної, в якій знаходив ся тому пару місяців в зад? Усе тай в усім заслуга о. М. Стефановича.

Першим нашим парохом, котрого ми також за старанем о. Стефановича дістали, був о. Д. Добротвор. Однак задля звісної нам Русинам незгоди та роздору в обряді та вірі, (бо одні з наших парохіян хотіли уважати за голову церкви папу, другі архиерея, треті патриярха, инші знов цісаря) не довго забавив у нас о. Добротвор, але вже по 3-місячнім побутї виїхав. Єго місце заняв о. Гр. Ц. Кульчицкий, котрий не пожалував ся взяти щиро до діла, та приложити рук до праці так великої, щоби викоренити усі злі переконаня, котрі ся до нас закрали, та вскзати нам добру путь, куда нам як слід ступати належить ся і до чого стреміти маемо. Бачучи дальше, що нарід наш так темний та некультурний, постановив его чимсь розбудити та до нового житя спонукати; а яко средство до того, вибрав просьвіту і то тим більше, що добра віра може бути лише в парі з просьвітов. Тай засновав нам читальню, котра тепер дуже красно зачинае розвивати ся. Рівнож помагав він трудити ся нашому дякоучителеви п. Т. Каськови в заведеню хорального сьпіву котрий на славу красно розвивае ся.

І в загалї був великим союзником добрих товариств, котрі усіми силами піддержував; в своїх проповідях не жалував груди своеї, щоби кидати поміж нарід сьвітло правди науки Христової, та чесного и практичного житя християнського. Пережив о. Гр. Ц. Кульчицкий у нас не одну гірку хвилю, бо навіть найгірший час; немало наклопотав ся нами і нашими справами аж коли усе упорядкував, тогди доперва виявив нам свою думку, що нас опустить.

Як грім з погідного неба, так ми тую вість приняли. Але годі. Не було що робити. Не помогли ні жадні просьби ні налїганя, бо що сказав, то і зробив. Дня 16. Окт. 1904 в неділю, у останній раз мав проповідь пращальну к' нам. Одну в церкви, а другу в гали церковній, до зібраних парохіян. По скінченій ним промові к' нам, мав і від нас парохіян мову до о. Гр. Ц. Кульчицкого наш парохіяльний предсідатель п. М. Ґрацонь, в котрій старав ся висказати велику подяку о. Кульчицкому за его заслуги, труди і працю около нас и висказав наш неописаний жаль за стратою так дорогого нам отця. По сім вніс оклик „Многая літа!" нащо хор сейчас відсьпівав сю пісню.

Опісля мав ще промову до о. Кульчицкого п. Т. Каськів, секретар чит. в імени усіх членів читальні, в котрій виказав заслуги о. Кульчицкого около читальні положені, тай зложив сердечну подяку. По сім хор знов відсьпівав „Многая літа" і прочі инші. По сім розійшли ся громадяне домів.

Місце о. Кульчицкого, зайняв о. Ст. Макар, по котрім сподіемо ся також великої діяльности в користь нашої парохії.

Память тих, що трудились для нашого добра на довго буде записана в нашій парохії золотими буквами, а ми від себе бажаемо їм, щоб Господь Бог давав їм богато здоровля до дальшої праці для русько-американського народа.

Члени Парафії.

СПРАВЫ „СОЮЗА“.

Головный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1904—1906.

Головный предсѣдатель } КОНСТ. КИРЧÔВЪ, 140 Essex Str. Jersey City, N. J.

Головный секретарь } С. ЯДЛОВСКІЙ Box 76, Jersey City, N. J.

Головный касієръ } АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:

Мѣсто-предсѣдатель........С. Митренко
OLYPHANT, PA.

Заст. секретаря ....Йос. Кульчицкій
BALTIMORE, M. D.

Заст. касієра ....А. Янковичь
MC ADOO, PA.

Радни:

А. Валевскій..............St. Louis, Mo.
А. Семаницкій..............Trauger, Pa.
Ник. Дембицкій......Mahanoy Plane, Pa.
К. Кобанъ..................Olyphant, Pa.
Ал. Сорока.................Plymouth, Pa.
Иванъ Парилякъ.........New York City.

Ихъ заступники:

Ив Сенько.....................Jessup, Pa.
Ив. Посипанко..............Mc Adoo, Pa.
Ник. Домбровскій..............Eleanor, Pa.

Контрольна комісія:

О. А. Улицкій............Ansonia, Conn.
Мих. Турковскій.......McKees Rocks, Pa.
Ив. Воргачь..............Mt. Carmel, Pa.

Головный орґанізаторъ:

о. Н. Пôдгорецкій, box 31, Jersey City, N.J.

Ч. 390. КВІТЪ $200.00

на двѣста долярôвъ, котрû п. Василь Желемъ отримавъ яко надзвычайну запомогу заутрату ноги, зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Trauger, Pa., Aug. 23, 1904.

Василь Желемъ.

Свѣдки { А. Куздема, И. И. Карабинъ.

Илько Адамъ, подпредсѣд.
Михаилъ Ющакъ, секрет.

Ч. 414. КВІТЪ $100.00

на сто долярôвъ, котрû п. Яцко Ющакъ отримавъ яко надзвычайну запомогу за скалѣчену ногу зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

Trauger, Pa., Sep. 26, 1904.

Яцко Ющакъ,

Свѣдки { А. Куздема, Геор. Штайнъ.

Адамъ Илько, подпредсѣд.,
М. Ющакъ, секретарь.

Рухъ
въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

ПОВѢДОМЛЕНЕ.

Даемо до вѣдомости Русинамъ въ околици McAdoo, Pa., що братство Покрова Пр. Богород. въ Макаду, Па, вôддѣлъ Союза 7, буде принимати новыхъ членôвъ за зниженє вступне въ мѣсяцю Октобрь; пôсля новыхъ статутôвъ до Р. Н. Союза, а до братства задармо безъ жадного вступного.

Иванъ Посыпанко, предсѣд.,
Дмитро Капѣтула, секрет.

ОГОЛОШЕНЄ.

Всѣ члены вôддѣлу 58 въ Реймі, Па. маютъ зôйти ся на мітинґъ до галѣ дня 6. Новембра. Будемо роздавати шапки, и вôдзнаки и радити о дуже важной справѣ.

Никиф. Дудякъ, пред.,
Трифонъ Барна, секр.,
Микола Лязоришакъ, кас.

БРАТСТВО

св. Ѳ. Николая въ Lopez, Pa., вôддѣлъ Р. Н. Союза 89, буде принимати въ мѣсяцю Новембру новыхъ членôвъ безъ вступного. Дня 27 Новембра вôдбуде ся рôчный мітинґъ. Будуть читати ся рôчнû рахунки и выбирати новый урядъ. Котрый членъ не прийде на сей мітинґъ, заплатитъ 50 центôвъ кары.

М. Таньчакъ, предсѣдатель,
В. Фецишъ, секретарь.

НОРТГЕМПТОНЪ, ПА.

Подаемо до вѣдомости всѣмъ братямъ, що рôчный мітинґъ братства Успенія Пресв. Богородицѣ и Союза вôддѣлъ 33, вôдбуде ся дня 30-го Октобра 1904. Мітинґъ почне ся о 1-ôй пополудни. На мітинґу будуть прочитанû розходы и доходы за цѣлый рôкъ и буде ся выбирати новый урядъ. Новыхъ членôвъ до братства будемо принимати за зниженє вступне, именно: вôдъ 16 до 25 лѣтъ вступне 50 центôвъ, вôдъ 25 до 45 лѣтъ вступне $1.00. Взываемо всѣхъ членôвъ, щобы на сей мітинґъ доконче явились а также, щобы на мітинґъ прийшли всѣ тутешнû и околичнû Русины, котрû що до жадного братства не належатъ.

Михаилъ Петрикъ,
братскій секретарь.

БРАТСТВО

св. Архистр. Михаила въ Hazleton, Pa. буде обходити празникъ свого патрона дня 21-го Новембра 1904. Проте упоминаемо всѣхъ членôвъ того братства, щобы жаденъ членъ не важивъ ся ити въ той день до роботы. Въ церкви буде Богослуженє за живучихъ членôвъ братства и Парастасъ за усопшихъ. По скôнченю Богослуженя пôде братство разомъ до Менерохъ галѣ въ Гейзлтонъ, Па. и тамъ вôдбуде ся великій баль на доходъ братства. Просимо всѣхъ братôвъ, щобы кождый появивъ ся на Богослуженю пôдъ карою одного доляра. На балю буде знаменита музика словеньска и польска; буде также грати наша сполкова банда. Но забуваймо, що то наша руска, рôдна орґанізація буде обходити той великій празникъ.

М. Мардинякъ, предсѣдатель,
Ф. Поливка, секретарь.

НОВОЗАЛОЖЕНЕ

братство св. Андрея Первозванного въ Ню Йорку, Н. Й. розвиває ся досыть добре. Членôвъ новыхъ прибуває що разъ больше. На мітинґу дня 9 го Октобра ухвалено, що кождый членъ має платити колекту на церковь въ Джерзи Сити, таку самую ухвалу приняли такожь и членкинѣ братст. Ольги вôддѣлъ 3. Устроєный 15 Окт. баль удавъ ся знаменито. Побôчь великого числа гостей взяли участь въ забавѣ також: бр. св Володимира зъ Ню Йорку (дôлъ мѣста) сестр. братство св. Ольги вôддѣлъ 3 и Клюбъ чуторохъ Михайлôвъ въ Джерзи Сити.

Андрей Павликъ.

ОГОЛОШЕНЄ.

Завѣдомляю всѣхъ членôвъ братства св. Петра и Павла въ Leetsdale, Pa., Ч. 110 Р. Н. Союза, що мітинґи будуть ся вôдбувати першу недѣлю по першôмъ въ галѣ Фердинанда Яромого на Ембрічь, Па., недалеко Фріштіфікового штору ажь доки не буде порожна галя Фріштіфіка, бо другои галѣ на Ембрічь нема. Такъ само будемо принимати новыхъ членôвъ за мале вступне. Хто еще въ братствѣ не стоитъ, нехай прийде — мы єго радо приймемо, бо нѣхто не знає, коли єго що чекає.

За урядъ братства:

Павло Ґера, предсѣдатель,
Ф. Мачита, секретарь,
П. Смольницкій, касієръ.

ПОВѢДОМЛЯЮ

всѣхъ братôвъ, котрû належать до братства св. Йоана Хрестителя въ Buffalo, N. Y., що мітинґъ буде ся вôдбувати на гали пôдъ ч. 220 Амгерстъ стрітъ въ першу недѣлю по першôмъ.

Петро Коваль, предсѣдатель,
Н. Лещишинъ, секретарь.

БРАТСТВО

св. Й. Хрестителя въ Деслаждъ, Мо. выбрало слѣдуючій новый урядъ: Микола Репакъ предсѣдатель, Вас. Цюра заступникъ, Теодоръ Ревакъ секретарь, Иванъ Гурій заступникъ, Григорій Динь касієръ, Андрій Варна контрольоръ; колекторы Теодоръ Мѣцѣкъ, Макс. Оршакъ; дозорцѣ хорыхъ: Гнатъ Макухъ, Ив. Чарный, Стеф. Макухъ; Вас. Сисакъ дверникъ. Адреса братства: Теодоръ Ревакъ, Box 348, Desloge, Mo.

— Дня 20-го Новембра о першôй годинѣ пополудни вôдбуде ся мітинґъ братства св. Й. Хрестителя въ Скатдейлъ, Па. въ домѣ п. Илька Коваля. Членъ що не явить ся на мітинґъ заплатить 50 центôвъ кары. На тôмъ мітинґу будемо принимати новыхъ членôвъ до братства безъ вступного.

Теодоръ Пелешь, предсѣд.,
Теодоръ Ярошь, секретарь.

— Даемо до вѣдомости Русинамъ въ околици Прайсбурґъ, Па., що братство св. Василія Великого въ Priceburg, Pa., вôддѣлъ Союза 19, принимає новыхъ членôвъ вôдъ 16-го Октобра 1904 ажь до 1-го Януара 1905 цѣлкомъ безъ вступного до братства. Братя Русины! Спѣшѣть чимъ скорше и приступайте до нашого братства и до Р. Н. Союза. Дуже добра нагода приступити безъ вступного. Котрû не стоите ще у жадной орґанізаціи не жалуйте тихъ пару центôвъ платити мѣсячно до братства и до Р. Н. Союза, бо у салонѣ, якъ знаєте, богато больше пôде. Де очима гляне а все нещастє видить, де ухомъ прислухає а все бѣду чує. И тутъ на Прайсвилъ, Па. въ перешлôмъ тыжни забило двохъ людей у майнахъ, Поляковъ, котрû разомъ працювали въ одномъ плейсѣ. Запаленый скрипъ привалилъ, они въ тôмъ часѣ надôйшли и обохъ фаєръ побивъ. Не стояли нѣгде въ жадной орґанізаціи. Лишили жѣнки и дрôбнû дѣточки, котрû плачуть ажь голосъ до неба йде, бо ихъ остало по одномъ 6, по другôмъ 5. Нехай се буде пересторогою для всѣхъ Русинôвъ, бо тота година добра що мине, а не знаємо яка настане.

Стефанъ Сисакъ, секретарь.

ПОЗÔРЪ!

Всѣмъ добре знаный краянъ Ф. Поливка въ Гейзлтонъ, Па. посылає грошѣ до Старого Краю черезъ Рускій Народный Дôмъ дуже таньше и безпечнѣйше якъ другû аґенты. Вôдсылає до Старого краю всѣхъ еміґрантôвъ и спроваджає тутъ до Америки черезъ Рускій Народный Дôмъ. Выконує всѣ справы войсковû, интабуляціи, выробляє контракты, повномочія и т. д. Краяне пôдпирайте свого а не йдѣть до чужихъ аґентôвъ, що зъ васъ шкôру друть. Адресъ:

Ф. Поливка,
S. Pine St. W. Alder No 32,
HAZLETON, PA.

ЗАВѢДОМЛЯЮ

всѣхъ Русинôвъ, котрû мешкаютъ въ Ембрічь и Літсдейлъ, Па., що если хочете грошѣ до Старого Краю посылати, то прийдѣть до мене а я вамъ пôшлю грошѣ черезъ Р. Н. Дôмъ, то васъ буде танше дуже коштовало якъ де инде и не потрѣбуєте ѣхати до Питсбурга трентъ дурно платити и себе трудити и часъ тратити. Лѣпше спомагайте своихъ якъ чужихъ и скорше будуть грошѣ до краю приходили и на безпечно. Адресъ:

Paul Gera, Leetsdale, Pa.

Збирайте жертвы на „Руск. Народн. Фондъ“.

Великій Баль
устроює
Руске Товариство „Зоря“
въ суботу дня 5. Новембра 1904 въ Liberty Hall 257 E. Houston St. New York.

Музыка знаменита. Тикетъ 25 центôвъ. Початокъ о годинѣ 8-мôй вечеромъ. Запрашаемо всѣхъ чесныхъ Русинôвъ зъ Ню-Йорку и околицѣ. За добру музыку ручить Комітетъ балевый.

М. Тарновскій, предс.,
А. Корпанъ, касієръ,
И. Шкрибайло, секр.

Великій Баль!

на дохôдъ будовы гр.-кат. рускои церкви въ Ст. Люисъ, Мо. вôдбуде ся въ Нед. 30 лат. Окт. 1904 въ великôй ческой гали „Соколовни“ (9th Str. & Allen Ave.)

Початокъ о год. 7 вечеромъ.

Вступъ (мужъ и женщ. разомъ) 25 цт.

На баль сей запрошує щиро всѣхъ Русинôвъ такъ зъ Ст. Люисъ якъ и околицѣ

Комітетъ парохіяльный.

БАЛЬ

Братство св. Йоана Хрестителя въ Ньюарку, Н. Дж. вôдбуде ся 12 падолиста, 1904, въ гали 209 Ферри стрітъ. Запрашаемо всѣхъ братôвъ на нашь баль. Нашь баль припадає въ суботу. Початокъ о годинѣ 5-ôй пополудни. За добру музику ручить балевый комітетъ. Хтобы хотѣвъ пристати до нашого братства, то нашû мітинґи вôдбуваютъ ся въ гали 538 Маркетъ стрітъ все по першôмъ въ середу. А хтобы ся хотѣвъ зголосити передъ мітинґомъ, то най зголосить ся до комітету. Предсѣдатель Осифъ Фентонъ 557 Маркетъ стрітъ, секретарь Иванъ Олексовичъ 31 Пасейкъ Аве. Кождый нашь братъ належить до Руского Народного Союза. И приступайте братя, горнѣть ся до братства зо всѣхъ силъ, бо нѣхто незнає, що кого спôткати може.

Осифъ Фентонъ, предсѣдатель.

Въ Септембрѣ Рускій Народный Дôмъ пôславъ до краю грошей высше сто тысячъ!

Посередникамъ даемо раты значно таньшû, якъ всѣ другû компаніи!

Грошѣ доходять за 10—12 днѣвъ до краю.

Повѣдомляемо краянôвъ, хто посылає имъ грошѣ, чого не робить жадна иньша компанія.

Посылайте грошѣ лише черезъ посередникôвъ Р. Н. Дому, коли хочете, абы грошѣ не пропали и дôйшли скоро.

На якôмъ плейсѣ нема посередника Р. Н. Дому, нехай якій чесный патріотъ напише на адресу:

Rev. N. Strutynsky,
Box 375, Olyphant, Pa.

а пришлемо посылкову книжку и поясненя.

По найтаньшôй цѣнѣ продаемо всѣлякû побожнû и свѣтскû книжки, прегарнû святû и рускû историчнû образы. Хто купує наразъ за больщу суму даемо великій опустъ.

Продаемо шифкарты на всѣ лініи таньше, якъ всѣ другû аґенты. Вышукуемо службу и роботу въ Ню-Йорку, Джерзи и Конектикотъ.

За книжками, шифкартами, образами и въ справѣ вышуканя роботы пишѣть на адресу:

R. N. Home, 123 Sussex St.
Jersey City, N. J.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Жовтень.

27	Ч.	Назарій и Гервасій
28	П.	Євтимій и Лукіанъ
29	С.	Лонгинъ
30	Н.	Осія пророкъ
31	П.	† Св. Лука Єв.
1	В.	**Новембрій.** Іоилъ пророкъ
2	С.	Артемій

— НА Рускій Народный Фондъ въ Америцѣ зложили на руки о. Ал. Улицкого въ Ансоніи, Конн. слѣдуючû пп.: Петро Ґутеръ 25 цнт., Петро Ромцьо 2 дол., Иванъ Соколъ зô Сеймуръ 25 цнт., о. Улицкій (офіру зъ мированя) 1.02 дол., Ив. Нецьо за 43 тик. на церковь въ Ст. Луі 4.30 дол., Олена Боросовичь за тик. понч. 2 дол., Юстина Пôдбережнякъ ;50 цнт., Марія Пôдбережнякъ 50 цнт., Доміника Боросовичь за тик. понч. 1 дол. — Члены Бр. св. Єлены на мітинґу д. 18. Септ.: Олена Боросовичь 50 цнт., Марія Собинъ 25 цнт., Таця Скуба 25 цнт., Ксеня Тыжбôръ 10 цнт., Єлена Криница 25 цнт., Юстина Пôдбережнякъ 5 цнт., Настя Хомковъ 25 цнт., Александра Ванъ 5 цнт., Анна Ґбуръ 5 цнт., Текля Качларъ 25 цнт. — За тик. на церковь въ Ст. Луі Вікторъ Гнатикъ 80 цнт. — Разомъ 14.62 дол.

— ПОПОКАТЕПЕТЛЬ, вульканъ въ Анагуакъ, мексиканьскій державѣ Пуебля, высокій на 5,391 метрôвъ, купивъ по довгихъ переговорахъ синдикатъ американьскихъ капіталістôвъ. Кратеръ выгаслого вулькана мѣстить въ собѣ поклады сѣрки, котрû обчисляють на 60 міліонôвъ тонъ. Синдикатъ заплативъ за вульканъ кôлька міліонôвъ долярôвъ и вложить ще великû сумы въ выдобуване та оброблюване сѣрки.

— СУДЬБА россійскихъ дезертерôвъ, що достають ся назадъ въ руки россійскихъ властей, є страшна. Войсковû власти не засуджують ихъ на розстрѣляне, уважаючи ту кару надто лагôдною, але на тѣлесну кару, котру выконують офіцеры выбранû до сего пôдофіцеры, звѣснû зъ жорстокости. Въ Кишеневѣ сховали ся два дезертиры въ бôчцѣ, котру мали выслати зелѣзницею. Поліція выкрыла ихъ случайно и вôддала бочку войсковôй власти, котра велѣла закотити єѣ разомъ зъ дезертирами въ серединѣ до касарнѣ. Коли въ касарни отворили бочку, оба нещасливцѣ були майже безъ житя. Все-жь таки засуджено ихъ на буки, пôдъ котрыми оба сконали. Въ Бесарабіи селяны, покликанû до войсковои службы, вôдтинають собѣ при рукахъ пальцѣ, а навѣть руку або ногу, щобы увôльнити ся лише войска. Зъ Бесарабіи утекло до самои Румуніѣ вôдъ початку войны поверхъ 4,000 обовязаныхъ до войсковои службы.

— ДО лондоньского дневника Daily Mail доносятъ зъ Киева, що на Украинѣ выбухли грôзнû заворушеня резервістôвъ. Однû зъ нихъ дезертирують, другû нищать зелѣзничû стаціи, ваґоны и зелѣзничій шляхъ. Середъ населеня пануе велике обуренє, бо воєки зъ Манджуріи доносять, що російска армія на поли войны терпить голодъ, а наслѣдкомъ студени и недостачѣ теплыхъ одягôвъ межь вояками ширять ся страшнû недуги. Резервісты заявляють отверто, що не хотять ити на певну смерть. Czernowitzer Tagblatt доносить зъ Могилева, що въ Руднѣ прийшло онодѣ до великихъ заворушень противъ Жидôвъ. Товпы народу нападали на жидовскû помешканя и нищили всьо, що попало пôдъ руки. Жиды боронили ся завзято и остаточно вôдперли напасникôвъ. Поліція заховувала ся пôдчасъ тыхъ подѣй зовсѣмъ бездѣльно.

— ВЪ селѣ Сироватка, харковской ґуберніи, найдено на подѣ дому одного зъ селянъ олѣйный портретъ гетьмана Мазепы, якъ вказує на се пôдписъ. Портретъ є оріґинальный.

— ЦАРЕВИЧЬ Алексій, якій має теперь два мѣсяцѣ, одержавъ вôдъ царя пенсію, т. зв. малу лѣсту, въ квотѣ 250,000 рублѣвъ рôчно, якû буде побирати до 18-го року житя. Дворъ царевича складає ся теперь зъ пѣстунки, охмайстрачителѣ, двохъ лѣкарôвъ, 3 кухарѣвъ и 27 слугъ.

— ВЪ селѣ Княже (Галичина) найдено въ лузѣ надъ Черемошомъ дитинку безъ нôжокъ. Слѣдство выкрило, що матерію дитины була дѣвчина зъ Княжа, Парашка Фербей, яка вôддала народжену дитину свому любовникови Иванови Курылюкови, абы ея убивъ. Курылюкъ справивъ ся зъ тымъ скоро, а мати Парашки всадила мощѣ въ горнецъ и вкинула до Черемошу. Курылюка, Парашку и стару Фербееву увязнено и спроваджено до слѣдчого суду въ Снятинѣ.

— ВЪ Липôвцѣ, перемышляньского повѣта, въ Галичинѣ, лучали ся сего року части пожары. Корнило Поповичь, жандармъ зъ Перемышлянъ выкрывъ, що пôдпалячемъ є 23-лѣтный парубокъ, Иванъ Волошинъ и арештувавъ его.

— ШКОЛА для матерей. Въ Парижи у Франціи засновано школу для матерей. Цѣль школы — дати матерямъ змогу познакомити ся зъ обовязками матерей и жѣнокъ, опертыми на наукових основахъ, дати слухачкамъ практичнû вѣдомости, що до выхованя дѣтей и ин. Попри те школа буде учити домовой господарки, вареня и т. д. На учителѣвъ тои школы покликано найлѣпшихъ французскихъ лѣкарôвъ и ученыхъ. При школѣ засновано практичный вѣчій дôмъ, взôрцеве родинне господарство, дѣвочу кухню, институтъ для дѣточихъ забавъ. Взагалѣ нова школа буде зладжена взôрцево и є по своѣй широкôй програмѣ першимъ заведенемъ того рода въ свѣтѣ.

— ЧЕРЕЗЪ Берлинъ переѣхало оногдѣ 707 Японцѣвъ, въ половинѣ женщинъ. Доси перебували вони въ Росіи, але Москалѣ такъ имъ докучали, що мусѣли выѣхати до вôтчины дорогою черезъ Атлянтійскій океанъ та Америку. Пруской власти, побоюючись, щобы представники пресы въ розмовѣ зъ подорожными не дôзнали ся прô ихъ переслѣдуваня зъ боку Москалѣвъ, замкнули дворець и не допустили нѣкого, навѣть японьского конзуля и посла, котрѣ хотѣли повитати землякôвъ. Японьскій посолъ запротестувавъ противъ сего зарядженя. Власти толкують ся тымъ, що дворець въ Моабитѣ, куды переѣзджали Японцѣ, є товаровый а не особовый, тому вступъ для особъ є забороненый. Все-жь таки японьска кольонія въ Берлинѣ та численна публика, недопущена до дворця, уставила ся коло зелѣзничого шляху въ той спосôбъ, що переѣзджаючѝ могли побачити своихъ землякôвъ. Отже пôзнали ихъ та привитали окликами: „банзай!“

Всячина.

СТАТИСТИКА РЕЛІГІЙ.

Выдаваный у Фрайбурзѣ католицкій місіонарскій журналъ приводить интересні цифры по статистицѣ релігій. На основѣ тыхъ циферъ загальне число христіянъ на земли досягае 400 міліонôвъ, причôмъ 374 міліонôвъ припадае на Европу, 84 на Америку, 29 на Азію, 8 на Африку и 4 на Австралію. Католикôвъ на всѣй земли начисляють журналъ 264,505.922, лютеранъ и протестантôвъ 164,627,109, православныхъ 109,147.272, Жидôвъ 11,037.000, магометанъ 202,048.240, индусôвъ-браминôвъ 210,100.000, буддистôвъ 120,250.000, исповѣдуючихъ вѣру Конфуція 253,000.000, шинтоистôвъ (въ Японѣ) 17,000.000, таоистôвъ 32,000.000, фетишистôвъ та инщихъ идолопоклонникôвъ 144,700.000.

Изъ загального населеня на земнôй кули, котре доходить до 1539 міліонôвъ є 35·7 прц. христіянъ, 13·1 прц. музулманъ, 0.7 прц. Жидôвъ. Взагалѣ лише половина людей на земли признае одного Бога.

НЕ ЗРОЗУМѢЛИ СЯ.

Въ однôй изъ шведскихъ кольоній надъ рѣкою Конґо въ Африцѣ померъ місіонаръ. Єго сусѣды, шведска родина, поѣхала до мѣста Бома, абы донести урядникови про смерть місіонаря. Урядникъ говоривъ лише по флямандски, а кольоністы лише по шведски, такъ що обѣ стороны не могли нѣякъ порозумѣти ся, о що имъ ходить. Вкôнци урядникъ отворивъ кôлька книжокъ и почавъ въ нихъ щось писати, почôмъ щиро стискавъ руки обомъ кольоністамъ та на мѣги жадавъ вôдъ нихъ 20 франкôвъ заплаты. Ажъ тодѣ Шведъ и Шведка зрозумѣли, що урядникъ давъ имъ цивільный шлюбъ и складавъ имъ желаня. Вôдкликати вѣнчаня не було вже можна, бо вже вписано до книгъ имена обоихъ и ихъ заняте. Такъ мужъ зъ жѣнкою, по 5-лѣтнôмъ супружôмъ пожитю, повѣнчали ся въ друге, а про смерть місіонаря нѣякоњо имъ було згадувати въ такôй хвили.

ДОТЕПНЫЙ БЕРНАРДИНЪ.

Черезъ село С. городецкого повѣта вертало трохъ Єзуитôвъ зъ якоись місіи. Спрошені вступили по дорозѣ до христіяньскои господы и велѣли дати собѣ вина. Незабаромъ заѣхавъ до тои самои господы Бернардинъ, що ходивъ по квестѣ. Привитавши сидячихъ Єзуитôвъ звычайнымъ „Похвалоны Єзусъ Христусъ“, усѣвъ въ кутѣ, добувъ зъ торбы кусникъ хлѣба та сыра, а господареви велѣвъ принести собѣ бомбу пива. По хвили оденъ Єзуитъ, бачучи, якъ Бернардинъ пе скромне пиво, заговоривъ жартобливо: „О! щось зле мусить бути коло менших братій, коли такъ скромно живете?“ Бернардинъ: „Годѣ! Нема то вже тыхъ давныхъ, добрыхъ часôвъ. Скромно мушу жити, щобы и прочôй братіи щось привести. Але перепрашаю, а вы звôдки?“ Оденъ зъ Єзуитôвъ: Мы зъ „товариства Єзусового“. Бернардинъ: „Зъ котрого товариства, чи того, що було при народинахъ Христа, чи зъ того, що при смерти?“ Єзуитъ: „Якто? бразъ не зрозумѣвъ?“ Бернардинъ: „Противно, розумѣю. Пытаю, до котрого товариства вы зачисляете ся, бо при народинахъ Христа товаришили: вôлъ и оселъ, а при смерти: два розбôйники!“ — Збентежені Єзуиты не вôдозвали ся бôльше словечкомъ до нечемного Бернардина.

ПОГЛЯДОВА НАУКА ВЪ РОСІЙСКОЙ АРМІИ.

Въ російскôмъ войсковôмъ орґанѣ „Разведчику“ пише звѣсный ґенералъ Драґомѣровъ: Оденъ капітанъ хотѣвъ зловити ся надъ познакомленємъ своеи компаніи зъ новымъ указомъ про знесене тѣлесной кары. „Якъ вôльно менѣ тебе карати?“ — пытае сердито салдата. Вôякъ оглядно не знае и мовчить. „Чи вôльно менѣ тебе бити?“. — Вôльно, ваше высокоблагородіе“. — „Що ты плетешь? (И лусъ салдата по пицѣ). Не вôльно, розумѣєшъ? (И знову лусъ!) Не вôльно, ты худобо!“ И третій разъ лусъ! Такъ наглядно выказувано, що бити не вôльно, то дѣйсно верхъ російской науки поглядовои.

ЗЪ ВЛАСТИ ТЬМЫ.

Въ многихъ сторонахъ Росіи пануе ще доси варварскій звычай, що чоловѣки карають публично свои жѣнки за невѣрность. Кореспон. „Царицынского Вестнѣка“ описуе такій случай, котрого бувъ наочнымъ свѣдкомъ: Разъ иду я рано вузкою улицею въ Царицинѣ й наразъ чую страшный крикъ женщины, а вôдтакъ цвѣхане батогомъ и рѣзке накликуване „вйо, вйо, вйо!“ немовь до коней. Кôлька крокôвъ дальше и побачивъ таку сцену. Чоловѣкъ запрягъ майже голу жѣнку — була лише въ сорочцѣ — у волове ярмо и пôдганяючи, ей батогомъ, выкрикавъ крôзь зубы: „Вйо, вйо, проклята! Вывези мое горе!“ А вôдтакъ голосомъ гандлярôвъ, що захвалюють товаръ: „Купѣть чортôвску шкапу! Хто ей хоче? Дамъ за дармо!“ За дивною парою ступала юрба мущинъ, женщинъ та дѣтей. Мущины старали ся ще заохотити звѣрского чоловѣка словами: „Порядно ей, Иване Парамоновичъ! Нехай знають нашѣ жѣнки!“ А жѣнки плакали и просили: „Та дай спокôй, Иване Парамоновичъ! Сежь для тебе самого ганьба!“ Але Иванъ Парамоновичъ бивъ жѣнку безъ стриму, ажъ крôзь сорочку на плечахъ выступила кровь. Вже хотѣвъ я кинути ся на дикуна и оборонити нещасну, та оденъ знакомый мене задержавъ. „Бôй ся Бога!“ — сказавъ. — Выставляєшь себе на нещасте, а ѣй нѣчого не поможешь. Всѣ мужики кинули бы ся на тебе и роздерли на смерть! Атже се звѣсный вôзникъ Парамоновичъ, карае жѣнку, що єму спроневѣрила ся. Лѣпше закликати поліцейника, то може, зробить ладъ!“ Однакъ поліцейника мы не могли найти и страшный походъ посунувъ ся дальше.

ЯПАНСЬКІЙ ШПІОНЪ!

Оденъ нѣмецкій кореспондентъ, котрый удавъ ся на поле битвы, щобы посилати вѣсти зъ вôйны, будучи по сторонѣ Японцѣвъ, коли Японцѣ на се не хотѣли позволити, постановивъ перейти на сторону Росіянъ. Те, що вôнъ перше ѣздивъ до Японцѣвъ, а вôдтакъ перейшовъ до Росіянъ, кинуло на него пôдозрѣне, що вôнъ є японськимъ шпіономъ. Єго приарештовано и доперва по довгôмъ часѣ выпущено на волю. Про своѣ пригоды вôнъ описуе що слѣдуе:

Я бувъ отже на волѣ, але еще повныхъ чотыри дни проминуло, заки я мôгъ выѣхати зъ Мукдену. Причиною сего проволоки бувъ нещасливый припадокъ. Того самого дня коли переглядано пакунки прибѣгъ до мене пополудни блѣдый офіцеръ и сказавъ: „Що вы зробили? Та вы не поздоровили намѣстника Алексеева“. — „Де? Якъ? Що?“ — „Передъ десятьма хвилями переходивъ недалеко васъ. Стережѣть ся, щобы вамъ се не пошкодило. Ну и се справдѣ пошкодило, бо черезъ чотыри дни треба дожидати и мусѣвъ ждати въ Мукденѣ. Остаточно по чотырохъ есь не желѣзницею, але зъ ротою козакôвъ. Всюда бачивемъ, що зъ далека за вôйськомъ тягнуть цѣлѣ банды розпустныхъ жѣнокъ, котрѣ офіцирамъ, бо ті лишь по найбôльшôй части мають грошѣ, осолоджують послѣдни хвилѣ передъ битвою, де дуже часто можна також нажитись смерти. Въ загалѣ всюда страшне безголове. Всьо розгорячковане, дѣлае бôльше пôдъ впливомъ нервôвъ, якъ розваги, Хто не згине на вôйнѣ, той певно стратить рôвновагу душевну на цѣле жите, нервы запанують у него надъ розумомъ. Нервозность пôдчасъ вôйны, выдуе ся вже разомъ зъ воздухомъ.

ТОРГОВЛЯ ДѢВЧАТАМИ НА УГОРЩИНѢ.

Торговля дѣвчатами, яка найбôльше ширить ся на Угорщинѣ, є справдѣ ганьбою и соромомъ для теперѣшного культурного вѣку. Молоді невинні дѣвчата, несовѣстні купцѣ купують якъ товаръ и доставляють на всходъ до гаремôвъ, або до домôвъ розпусты. Розумѣесь, що дѣвчина така не знае, яка жде ей доля, она иде лишь на службу и пôсля того умавляе ся зъ несовѣстними купцями. Якъ высше згадано, торговля дѣвчатами найбôльше розширена на Угорщинѣ, мабуть тому, що народъ тамъ мало культурный, дѣвчата досить гарні зъ лиця а рядъ угорскій дивить ся на то через пальцѣ. Въ якихъ розмѣрахъ вôдбуває ся та торговля, выстарчить сказати те, що въ роцѣ 1902 було на Угорщинѣ тыхъ домôвъ 32 такъ званыхъ „вôтвертыхъ бюръ“ розкиненыхъ по рôжныхъ провінціяхъ краю, въ котрыхъ торговельники дѣвчатами збирали своѣ товаръ, и высилали на означений мѣсця. Пôсля новѣйшихъ дослѣдженъ мають головний купцѣ 56 мѣсць въ Угорщинѣ, котрѣ суть нѣчимъ иншимъ якъ аґенціями въ доставленю дѣвчатъ до одного зъ „вôтвертыхъ бюръ“. Вôдъ року 1902 ся соромна торговля въ сей спосôбъ збôльшилась, що оказалась потреба заснованя дальшихъ 24 „вôтвертыхъ бюръ“. Въ бôльшихъ мѣстахъ якъ: Темешваръ, Шеґединъ, Кашавъ, Міскольч, Великій Варадинъ и т. д. находять ся головні „склады“ торговельщикôвъ дѣвчатами, зъ вôдки по найбôльшôй части слѣдуе експортъ за границю, пôдчасъ коли въ меньшихъ мѣсцевостяхъ товаръ сортуе ся и перебирае ся. Зъ того всього слѣдно, що торговля дѣвчатами на Угорщинѣ, не то не зменшаєсь, але еще крѣпшае. Торговлею занимають ся по найбôльшôй части Жиды. Правительство угорске не робить майже нѣякихъ заходôвъ, щобы се спинити. Доперва въ найновѣйшихъ часахъ утворило ся товариство, котре мае на цѣли поборювати всѣма силами торговлю невинными дѣвчатами. Пожаданымъ бы було щобы рядъ, коли вже самъ не взявъ ся за ту роботу, то бодай пôдпомагавъ свѣтскихъ людей въ ихъ людянôмъ змаганю.

JOHN J. CAMPTON

Католицкій похоронникъ.

Вынаймае тано керичѣ — ту и на околицю. —

410 WEBSTER STR., - SHAMOKIN PA.

ГАВРІИЛЪ МАЛИНЯКЪ

WHOLESALE

Cor. Franklin & Spruzheim Sts. SHAMOKIN, PA.

Beer

Мае завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки и лікеры найлѣпшого ґатунку.

Братя! замовляйте у своего!

МАЄШЬ КНИЖКИ ДО ОПРАВЫ?

CONDRAD LOTZ,

305 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.

оправляе книжки всѣлякого рода, хочь бы якъ розтрясеній. Також робить книжки для братствъ, церковь, бизнесменôвъ и т. д. За роботу ґварантуе.

SOCIALISM is the coming issue in politics. You may be for it or against it, but in either case you need to understand it, and so you need to read

The International Socialist Review

Ask your newsdealer for it or send 30 cents for a three month's subscription and a copy of Socialism and Farmers. No free copies.

CHARLES H. KERR & COMPANY, Publishers

56 FIFTH AVENUE, CHICAGO

СЕМАНЪ МИТРЕНКО

готельничій

на River st., OLYPHANT, Pa.

Хочешь выпити гарненько?
Запытай ся де Митренко;
Готель, виску, пиво мае,
Повні склянки доливае.
Є цигара, є и галя
На мітинги, на забавы:
Тамъ посидишь, погуляешь,
Вчуешь неодно цѣкаве, —
А що выпешь, то знай брате,
Пôде дальше, якъ у пяты!

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ

Д. ГОЛОДА

38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Кождый Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ достане найздоровшй и найтаншй напитки всякого рода и пораду, де най лучше ку' ити шифкарту

Dr. F. J. Meek,

(МИКОЛАЙЧИК.)

СПЕЦИЯЛІСТ СЛАБОСТЕЙ ЖІНОЧИХ, ДИТЯЧИХ І ВЕНЕРИЧНИХ.

Жени при породі дізнають особлившої опіки.

Офіс: 227 N. Shamokin Str. SHAMOKIN, PA. | Телефон Nr. 1673

Юлiанъ Копистяньскій

(Julian Kopyscianski)

424 Shamokin Str., ШАМОКІНЪ, ПА.

Перворядный салюнъ рускій. — Найлѣпшй напитки можна ту достати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого ґатунку, горѣвки доскональ, цигара дуже добрі.

Спѣшѣтъ Братя Русины до своего братчика Юлька!

ST. HERMAN'S BENEVOLENT Society ORGANIZED FEBR. 1888 ROCHESTER, N.Y.

Выробляе братскѣ машлѣ, шапки, ôдзнаки, хоругвы, униформы. Цѣнники и пробы высылаеДаромъ.

Можете писати до насъ по руски, словеньски або польски.

R. H. Morgan, 23 N. Main str. SHENANDOAH, PA

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ

Russian Mercantile Co Ld.

— въ —

SHAMOKIN, PA., 327 Shamokin st.

Найбольшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеный ще въ роцѣ 1889, а теперь побольшеный, украшеный и на ново уряджений. Новый дôмъ великій, красный, котрый компанія купила 1896 року за $18.000 докаже, що може компанічна робота. — Всѣ розумні Русины належать до тои компаніи, купують зô свого власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою $5,500.00 Заряджують нимъ:

Н. Габура, М. Колодѣй.

ИВАНЪ ГЛОВА

JOHN GLOVA (POSTMASTER)

— въ —

Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякй потрѣбні рѣчѣ до житя, якъ також можна купити убраня майнерскй и звычайнй.

Посылае також грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, тано и беспечно.

☛ Продае шифкарты. ☚

Не вôдъ нынѣ вже знають людѣ солідного Ивана Глову.

Оденъ зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСÔБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ покоштуе сего пива, то иншого вже не хоче пити.	Голова вôдъ него нѣколи не болить, бо есть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,

LAGER BEER BREWERY,

435 to 455 N. 7-th Str.

SCRANTON, PA.

Telephone calls: General Office 2333. Night Call 4854.

ПЕРША РУСКА БУЧЕРНЯ ВЪ SCRANTON, PA.

Михайла М. Югаса

314 THIRD STREET

Хочешь купить добре мясо,
Шинку чи смачныхъ ковбасъ,
Не грать брате грошей й часу,
Лишь пытай ся, де бучеръ Югасъ.

Вôнъ всѣляке мясо мае,
Зъ людьми красно розмовляе
И поруски, по словеньски,
По анґлицки и по польски.

Зъ него Русинъ, бучеръ славный,
Къ добрôй справѣ всегда справный,
За рускій нарôдъ крѣпко стоить,
Вражды люцкой ся не боить.

Тожь Русинамъ треба знати,
Що єго тре пôдпирати;
Красно зважить, въ папѣръ запакуе,
Бучерня чиста, ажь ся серце радуе.

Мы, Руснаки не жалуємо,
Вôдъ Югаса все мясо купувати будемо,
Бо вôнъ у Scranton найлѣпше мясо мае,
О тôмъ кожда дитина навѣть добре знае:

Тожь милй братя, нѣкуда ся не волочѣть,
До найлѣпшои бучернѣ до Югаса ходѣтъ
Добре, тано, справедливо
Чисто, смачно и уцтиво!

СВѢТОВА ВЫСТАВА ВЪ ST. LOUIS

Кождый, хто зъ Братôвъ - Русинôвъ приѣде звидѣти славну свѣтову выставу въ St. Louis, Mo. нехай не пожалуе зайти до

перворядного руского салону

АЛЕКС. ВАЛЕВСКОГО

а тамъ знайде все здоровй напитки та цигара, а що найголовнѣйше: добру пораду, помôчь и услугу черезъ цѣлый часъ.

Також приугадуе ся ласкавôй памяти, що спродае танй а добрй шіфкарты и высылае грошѣ до краю.

Aleksander Walewskyj,

175 St. George St., St. Louis, Mo.

Bell 'Phone Blue 1254.

Друкарня „Свободы“

друкуе

тікеты, папеpы, коверты, книги, книжки, пляќаты, циркуляры

и взагалѣ всѣ роботы друкарскй

старанно, тано и на часъ.

Братскй опѣкуны хорыхъ повинні мати книжки для записованя коли хто захорувавъ, на яку слабôсть и т.д. Одна книжка коштуе одного доляра.

Адресъ: „SVOBODA“, Box 353, Scranton, Pa.

Гей Русины! чи знаете вы дорогу до дешевого и доброго купна? Она веде просто до

Юрія Хиляка

въ OLYPHANT, PA.

Вы его певно добре знаете. Въ него знайдете одинокій, найдешевшій, найлучшій и наймоднѣйшій сторъ въ убранями. Купите добре „шифкарту“ и скоро а безпечно пошле вамъ грошѣ до старого краю. Не гадайте однакъ, що то вже все — нѣ! Вôнъ мае ще найпараднѣйшій салунъ въ мѣстѣ пôдъ назвою:

Anthracite Hotel.

Тамъ доперва погостите ся, якъ въ рôдной бабки на весѣлю.

РЕСТАВРАЦІЯ И КАВЯРНЯ

TROMETTER'S

(Трометеръ)

при Рединьскôмъ дипѣ въ Shamokin, Pa.

Снѣданя, Обѣды, Вечерѣ

Въ каждôмъ часѣ можна достати такъ горячй якъ и зимнй перекуски. Потравы прилагоджені на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга солідна. Окремй комнаты для родинъ. Найлучшй вина, пива, лікеры, горѣвки и всѣ можливй напитки. Цѣна дуже мала.

ДОВОДЫ И БЛАГОДАРЕНІЯ.

Одными тôлько доводами лѣкарь може доказати, що въ дѣйстности вылѣчилъ хорыхъ людей. Читайте оголошеня другихъ лѣкарей, но въ нихъ не знайдете, щобы другій лѣкарь малъ доводы або благодаренія своихъ пацієнтôвъ. Длятого-то, понеже хвалятся тôлько, що суть укôнчеными лѣкарами, а неразъ слабость не тôлько не вылѣчатъ; но побôльшатъ, то чи-жь тіи лѣкари могутъ мати доводы вдячности и благодаренія? Николи!

Мы зновъ, которыи дбаемо о здоровье нашего народу, щобы онъ не былъ обдараный т. з. старокраевыми и военными докторами—обманцями, радимо всѣмъ хорымъ Русинамъ удаватись тôлько до:

ПРОФ. Д-РА Е. С. КОЛЛИНСА,

диплъомованого доктора зъ Ньо-Іоркского университету,

которому цѣлый свѣтъ завдячуе певне и цѣлковите вылѣченье хорыхъ.

Для того подаемо тутъ кôлька найновѣйшихъ листôвъ, въ которыхъ наши братья и сестры благодарятъ професорови КОЛЛИНСОВИ за цѣлковите вылѣченье ихъ изъ тяжкой недуги.

Вылѣченый зъ тяжкой внутренной хоробы и ревматизму.

Стефанъ Урбанъ, Box 287, Great Falls, Mont.

Дитинячіи сухоты.

Почт. г-не проф. Коллинсъ! Благодарю за лѣкарства, которыи выслано для моей доньки. Я страшно журился тѣмъ, що моя донька не выйде зъ той хороты. Однакъ теперь я переконался, що по Вашихъ лѣкарствахъ она чѣмъ разъ лѣпше выглядае и вже майже цѣлкомъ здорова. Для того прошу приняти мое сердечне благодареніе. Я буду розголошувати Ваше имя помежи моими знакомыми.

Съ почтеніемъ,

Іосифъ Попѣлъ, Box 12, Fernie, B. C. Canada.

Вылѣчена зъ хронічной жолудковой слабости, болю головы и внутренныхъ женскихъ устроєвъ.

Марія Боднарска, Cliffwood, N. J.

Кашель, боль перси, крижей, жолудка и нестравность.

Сердечне благодареніе засылаю проф. Коллинсови за вылѣченье моей слабости. Если бы не ваша помощь, я певно не бачилъ бы вже денного свѣтла

Михаилъ Денько, *Box 32, Orbiston, Ohio.*

Нервовость и боль головы.

Ласкавый докторе! Доношу вамъ, що лѣкарства Ваши я получила въ належитомъ порядку и по ужитю ихъ сейчасъ чуюсь лѣпше и здоровше за що складаю сердечну подяку.

Анна Смитъ, *Ermandale, Ind.*

Скрофулы [пырщи].

Не маю словъ къ благодаренію д-ру Коллинсу за вылѣченье моей хороты, бо страшнодокучали менѣ скрофулы. Теперь есмь цѣлкомъ чистый.

І. Беницкій, *Cement Works Box 33, Hannibal, Mo.*

Выпуклина и боль утробы.

Почт. г-не проф. Коллинсъ! Зъ великою радостію дѣлюсь зъ вами вѣстію, що отъ вашого лѣкарства я цѣлковито выздоровѣлъ и не потребую носити поясъ. Слава такому докторови! Съ почтеніемъ,

Андрей Богатко, *186 West Ruthland, Vt.*

Доводôвъ о вылѣченью секретныхъ хоробъ не можемо навести, понеже въ томъ часѣ не было пацієнтôвъ. Тысячи выздоровленыхъ людей посвѣдчають высокое знанье и практику проф. д-ра КОЛЛИНСА, яко одинокого доктора, который ручитъ за цѣлковите вылѣченье всякихъ слабостей

СЕКРЕТНЫ ХОРОБЫ МУЖЧИНЪ И ЖЕНЩИНЪ.

Професоръ КОЛЛИНСЪ лѣчитъ власнымъ способомъ такъ, що нема такого пацієнта, которого бы своею методою не вылѣчилъ. Для того если кто есть хорый на яку будь слабôстъ повиненъ ей докладно описати въ родной мовѣ и заадресовати листъ:

PROF. DR. E. C. COLLINS,

140 W. 34th Street, NEW YORK, N.Y.

УВАГА: Проф. Коллинсъ по докладнôмъ справдженю вашой хороты и на жаданье діагновы пошле вамъ потребну пораду и такіи лѣкарства, которыи въ короткôмъ часѣ цѣлковито и на все вылѣчатъ вашу хороту. Про тое не занедбуйте своихъ хоротъ.

Офисовыи годины: Отъ 10 рано до 5 вечеромъ, а въ недѣлю отъ 10 рано до 1 пополудни.